

**Un centre
d'ensenyament
per a la
comprensió
(annexos)**

Anna Rodón i Borrás

Curs: 2000/2001

Índex

	Pàgina
1. Introducció	
2. El Projecte Educatiu de Centre	
2.1 Principis	
2.2 Objectius	
2.3 Estructura organitzativa	
2.4 Relacions internes entre els continguts del PEC	
2.5 Conseqüències en el currículum del centre i en la planificació d'activitats i tasques del professorat	
3. Com es treballa al centre?	
3.1 Com s'organitzen els continguts?	
3.2 Com s'organitza el currículum en el marc horari?	
4. Pla d'acollida. Prova d'inici	
4.1 Objectius del PEC referenciats	
4.2 Fonaments teòrics	
4.3 Com s'elabora la prova d'inici?	
5. Tipologia de projectes	
5.1 Aula multiaccés: MA	
5.1.1 Objectius del PEC referenciats	
5.1.2 Què és l'aula Multiaccés?	
a. Conceptualment	
b. Organitzativament	
c. Físicament	
d. Com es presenta l'aula Multiaccés a l'alumnat?	

	Pàgina
5.2 Projectes dirigits: PD	
5.2.1 Objectius del PEC referenciats	
5.2.2 Mètode de l'objecte o l'artefacte	
5.2.3 Mètode de l'aprenentatge per experts	
5.2.4 Distribució dels PD en el marc horari	
5.3 Projecte de lliure elecció: PLL	
5.3.1 Objectius del PEC referenciats	
5.3.2 Mètode de treball	
5.3.3 Exemples de possibles projectes d'aquesta metodologia segons els cursos	
5.3.4 Distribució dels PLL en el marc horari	
5.4 Macro-projecte de comunicació:	
Projecte de ràdio: PR	
Projecte de televisió. PV	
Projecte de ràdio concret: PRD	
Projecte de televisió concret: PTV	
5.4.1 Objectius del PEC referenciats	
5.4.2 Justificació-organització	
5.4.3 Exemples de possibles treballs d'aquests projecte	
5.4.4 Distribució dels PR, PV, PRD i PTV en el marc horari	

	Pàgina
5.5 Projecte personal: PT	
5.5.1 Objectius del PEC referenciats	
5.5.2 Mètode de treball	
5.5.3 Exemples de treballs per aquests projectes	
5.5.4 Distribució dels PT en el marc horari	
5.6 Projecte personal de taller: PPT	
5.6.1 Objectius del PEC referenciats	
5.6.2 Mètode de treball	
5.6.3 Distribució dels PPT en el marc horari	
6. Les tardes al centre	
6.1 Introducció	
6.2 Tarda de coneixement intrapersonal (CI) i interpersonal (CR)	
6.2.1 Objectius del PEC referenciats	
6.2.2 Com es treballa el CI i el CR?	
6.3 Tarda d'informació: TI	
6.3.1 Objectius del PEC referenciats	
6.3.2 Què es fa en aquestes Tardes d'Informació	
6.4 Distribució dels CI, CR i les TI en el marc horari	

	Pàgina
7. Com es resolen els conflictes al Centre?	
7.1 Objectius del PEC referenciats	
7.2 Una mirada al conflicte	
7.3 Programa de mediació	
8. Quines són les noves necessitats del Centre?	
8.1 Quins càrrecs nous s'han de crear?	
8.2 Quina hauria de ser la formació del professorat?	
8.3 Pressupost econòmic	
8.4 Com és físicament el Centre?	
9. Epíleg per a un inici	
10. Bibliografia	

1. Introducció

Hi havia una vegada..." així és com comencen els contes que ens han explicat des de petits. Des de la infància hem anat rebent una educació per part dels pares i de l'escola que ha marcat definitivament la nostra personalitat i la nostra visió del món que ens envolta. Intentar reproduir idènticament aquesta educació en el nostre present i pensant en el futur, és un error. Intentar modificar la manera d'aprendre sense repensar què necessitem aprendre és un error.

La nostra societat, l'actual, comporta un altre tipus de reptes, un altre perfil de ciutadà, capaç d'adaptar-se al canvi amb facilitat, crític i creatiu, amb capacitat de resoldre problemes, amb coneixement dels seus potencials, participatiu i tolerant.

Tots els professionals de l'educació tenim el nostre conte, el nostre "projecte" educatiu i és en aquest punt on apareix una paraula que pren "la denominació d'origen" de tot el meu treball. La seva pròpia definició sintetitza l'ideari del centre que proposo.

PROJECTAR significa llançar endavant a distància. Projecte és allò que hom pensa portar a compliment, un pla proposat per a realitzar-ho, un estudi detallat d'una cosa a realitzar. Tots aquests significats concorden amb el que desitjaria per a la comunitat educativa, que l'educació fos realment un "projecte" global, on tots i totes participessin en la seva realització. Fins i tot una paraula derivada, "projectil", associada al context bèl·lic té un significat que desitjaria que l'alumnat aconseguís: cos llançat per la impulsió d'una força i que continua movent-se per la seva pròpia inèrcia.

Hem de donar aquesta força, aquest impuls al nostre alumnat motivant-lo per aprendre, donant-li eines metodològiques que li permetin resoldre conflictes tant personals com socials dintre i fora del centre.

Els ensenyants hem de creure que la nostra tasca educativa ha de contribuir a crear un món millor, al desenvolupament humà, a la comprensió mútua entre les persones i a donar a cada individu els mitjans per aprofitar totes les oportunitats.

Aquest treball no pretén ser la recepta màgica, l'única forma d'organització de centre, hem de saber resistir-nos a les fórmules, però si una base on es pot aplicar un marc teòric que posteriorment quedarà explicitat en aquesta proposta.

En tot canvi s'han de preveure els contratemps i hem d'estar preparats per resoldre'ls. Cal ser optimistes, el pessimisme esgota l'energia i para l'empenta. Quan es duen a terme innovacions ha de quedar ben clar que s'està experimentant, tots hem d'aprendre dels errors. És molt important que participem tots de l'experimentació, els ensenyants també hem de participar en un aprenentatge semblant al que estan fent els estudiants. S'ha de tenir temps per a la reflexió, si no tenim l'oportunitat de pensar en el que fem i de reflexionar sobre el que està bé o malament difícilment tindrem l'oportunitat de rectificar. Es per això que dins de l'espai de temps que dediquem al centre s'han de preveure aquests espais de reflexió.

A més d'aquest espai per considerar les nostres accions detingudament, hem de crear una comunitat d'afecte. Els nois i noies han de sentir que els adults que els envolten els aprecien, els valoren i que es preocupen per ells, d'una manera incondicional. És important que coneguem bé l'alumnat, els seus interessos, els seus potencials.

Com a ensenyants, el nostre compromís personal és gran, requereix prendre consciència del canvi i arribar a reflexionar sobre ell d'una manera natural i alegre, que permeti emprendre els nous desafiaments amb millors aptituds.

Qualsevol equip de professorat que tingui al seu càrrec un centre ha de treballar, atenent les particularitats de l'alumnat, els principis educatius que estructuraran qualsevol actuació que es dugui a terme establint quins seran els objectius de l'educació

que promouran, és a dir, quin serà el **PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE**.

Cada principi educatiu, que pot respondre a la pregunta **qui som?**, porta a desenvolupar-se en un seguit d'objectius, **què pretenem?**, i a la vegada aquests objectius requereixen una estructura organitzativa concreta: **com ens organitzem?**.

Una vegada concretats aquests tres grans apartats podrem establir quines conseqüències tindran en el currículum del centre i en la planificació d'activitats i tasques del professorat.

En tot aquest procés s'ha de tenir molt present que es comença en base a una normativa establerta però que és el professorat el grup d'experts que treballarà formant l'alumnat i que és qui realment coneix les característiques i necessitats d'aquest i de l'entorn on s'ubica.

Partint d'aquestes consideracions prèvies, en aquest treball, s'elabora un **projecte educatiu de centre** basat en la experiència diària d'aula i en un marc teòric de suport d'aquesta pràctica quotidiana.

Abans de començar a presentar els materials és necessari remarcar l'experiència que per a mi ha suposat treballar cinc anys en Unitats d'Adaptació Curricular, experiència que, a causa de les característiques pròpies d'organització horària, curricular i metodològica, m'han permès experimentar el treball per projectes, metodologies d'avaluació diferents, organitzacions d'aula no convencionals, etc.

D'altra banda, ha estat, també, una experiència fonamental la meva formació i pràctica com a formadora de formadors del Programa de Competència Social, que depèn del Departament d'Ensenyament, programa elaborat pels professors Manuel Segura i Margarita Arcas.

Tota aquesta experiència pràctica, juntament amb els fonaments teòrics, m'han portat a anar definint el projecte presentat per poder deixar de banda la sensació de provatures aïllades i globalitzar un esperit de centre.

2.El Projecte Educatiu de Centre (PEC)

2.1 Principis

Principi 1:

**Anar a l'institut
ha de ser una
experiència
agradable per a
tothom.**

Un professorat inspirat, un currículum vital, uns tutors/es comprensius/ves i un grup de companys que s'entenguin poden fer que l'experiència d'anar a treballar/estudiar sigui molt agradable.

Principi 2:

Com a
professors/es ens
hem de preocupar
per la formació
global de
l'alumnat com a
persones que
formaran part de
la societat del
futur.

La meva experiència com a educadora ha constatat que, malgrat que sigui molt lamentable, en la societat actual, la família moltes vegades deixa de ser font de diàleg, de comprensió i d'estimació. És per això que l'escola es converteix en una institució molt important on poden esmenar-se les carències emocionals i socials.

El professorat, doncs, té una missió que porta més enllà d'allò que tradicionalment tenia com a transmissor de coneixements, molt més compromesa amb el món escolar.

Principi 3:

**Aquest projecte
educatiu parteix
d'una concepció
constructivista de**

l'aprenentatge, que educa per a la comprensió.

Segons aquesta concepció, cada persona parteix d'uns esquemes de coneixement que poseeix (anomenat coneixement quotidià). Al llarg de la vida aquests esquemes es van modificant per tornar-se més complexos i per adaptar-se a la realitat.

Per això l'alumnat ha de reconèixer que és el que sap, el punt de partida, per tal d'anar modificant aquests esquemes i, a la vegada, també el professorat ha de tenir aquesta informació per adequar qualsevol plantejament (conceptual, procedimental, actitudinal...)

Aquesta modificació d'esquemes es produeix quan el professorat introdueix, partint del coneixement quotidià de l'alumnat, el coneixement científic que s'aporta des de les diverses disciplines o matèries.

Dit d'una altra manera, els nois/es estan en un determinat *equilibri* cognitiu, el professor/a fa una proposta de treball que els hi provoca un *desequilibri* i, a partir d'aquest estat cognitiu, l'alumne/a, gràcies al seu treball, torna a trobar un nou *equilibri* modificant els esquemes de l'inici, ampliant-los i adequant-los a la nova realitat. S'ha de tenir molt en compte que aquest moviment cognitiu només es produirà si la proposta és significativa per l'alumne/a i es parteix del seu coneixement quotidià.

Principi 4:

És necessari partir de la individualitat de l'alumnat en base al coneixement del seu perfil intel.lectual.

Les darreres teories en psicologia sobre la multiplicitat de les intel.ligències, elaborades pel professor Gardner i els seus col.laboradors del Projecte Zero de l'Escola Superior d'Educació de Harvard, deixen enrera la concepció quasi única de la intel.ligència.

Fins a l'actualitat només eren avaluades i potenciades (test de Binet) la intel.ligència lògico-matemàtica i la lingüística. En aquest projecte de centre es tindrà com a fonament que qualsevol concepte que val la pena d'aprendre pot conceptualitzar-se, representar-se i ensenyar-se de moltes maneres per, així, no discriminar cap tipus d'intel.ligència.

Si les propostes permeten treballar de la millor manera possible que cada alumne/a pot aprendre, és lògic pensar que aquest/a aprendrà més ràpidament i significativament.

Els conceptes que s'han de treballar han de poder ser accessibles des de diferents fonts d'informació i recursos per tal de permetre a l'estudiant investigar-los i han d'existir moltes connexions entre aquests conceptes i l'experiència de l'alumnat, tant dins com fora del centre.

Principi 5:

El currículum es desenvoluparà segons un enfocament globalitzador.

Cal tenir present que en aquest projecte de centre es considerarà que el currículum és tot allò que els/les alumnes aprenen a l'institut, per tant també s'inclou l'anomenat currículum ocult que és allò que s'aprèn per imitació i per interacció amb els/les seus/ves companys/es.

La parcelació de les disciplines en matèries ha comportat un ensenyament allunyat de la realitat de l'alumnat.

El saber científic s'ha impartit de manera que no afavoreix l'aprenentatge significatiu donat que s'ha enfocat com a un conjunt de coneixements indispensables per ells mateixos, la majoria de vegades descontextualitzats de tota realitat.

Un enfocament globalitzador permet fer propostes de treball partint de les necessitats i/o interessos de l'alumnat i utilitzar

el coneixement científic, que prové de les àrees disciplinàries,
com a instrument per aprendre significativament.

Principi 6

**És necessari
treballar amb
l'alumnat tenint
present la funció
social de
l'educació.**

En aquest centre es desenvoluparan les capacitats necessàries
per poder intervenir de forma crítica en la transformació i la
millora de la societat.

2.2 Objectius

Objectiu 1:

-Formar un alumnat competent socialment.

Objectiu 2:

-Reconèixer, identificar i potenciar l'espectre intel.lectual de l'alumnat.

Objectiu 3:

-Desenvolupar el coneixement inter i intrapersonal dins el marc curricular.

Objectiu 4:

-Treballar la resolució de conflictes. Formar un equip de mediadors (professorat i alumnat).

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 6:

-Desenvolupar una acció tutorial intensiva. Pocs alumnes per tutor/a (8 a 10 alumnes).

Objectiu 7:

-Avaluar de manera senzilla, natural i en el moment adequat.

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar a l'alumnat en el seu esperit crític.

Objectiu 10:

-Utilitzar metodologies globalitzadores.

Objectiu 11:

-Fomentar, implementar i potenciar el treball en grups cooperatius, tant en l'alumnat com en el professorat.

Objectiu 12:

-Obrir el centre a la comunitat educativa.

Objectiu 13:

-Realitzar un projecte de ràdio i televisió del centre.

2.3 Estructura organitzativa

En base als principis i objectius, anteriorment exposats, cal una estructura organitzativa que permeti:

1-Reduir el nombre de professors/es que treballen amb un grup classe (5/6 professors/es).

2-Comptar amb dos professors/es per aula en determinats espais horaris.

3-Determinar agrupacions d'alumnes heterogènies segons el seu perfil intel.lectual.

4-Condicionar els espais del centre (aules, departaments, sala del professorat, aules específiques...) adequant-los a les necessitats metodològiques.

5-Determinar horaris no convencionals de forma que s'adeqüin a l'enfocament globalitzador.

6-Condicionar nous espais pel macro-projecte de comunicació.

7-Contemplar en l'horari espais de temps per reunions del professorat.

8-Preveure un espai físic com a despatx de mediació.

9-Identificar i enumerar les funcions de les reunions de nivell i la de cada grup-classe.

10-Incloure una dedicació horària a un grup de professors/es experts en resolució de conflictes per poder formar un equip d'intervenció de suport immediat.

11-Contemplar la formació permanent del professorat en el centre, segons les necessitats.

2.5 Conseqüències en el currículum del centre i en la planificació d'activitats i tasques del professorat

Tot el contingut del Projecte Educatiu de Centre comporta unes conseqüències curriculars (PCC) i organitzatives (RRI). A continuació n'anomeno algunes identificant si pertanyen al Projecte Curricular de Centre o al Reglament de Règim Intern.

1. Revisar els objectius i la seqüenciació dels continguts de cada nivell (PCC)
2. Determinar els continguts curriculars per adaptar-los a les metodologies globalitzadores (PCC)
3. Utilitzar les matèries com a eines del coneixement (PCC)
4. Planificar activitats que apliquin les diferents vies d'accés a continguts per conèixer l'espectre intel·lectual de l'alumnat (PCC)
5. Elaborar i seleccionar materials per a treballar el coneixement intrapersonal (PCC)
6. Revisar criteris d'avaluació (PCC)
7. Elaborar maneres d'autoregulació i avaluació adequades als projectes de treball (PCC)
8. Elaborar un programa i formar un equip de mediació (RRI)
9. Preparar un grup de professors/es voluntaris/ies per formar part de l'equip d'intervenció de suport immediat (RRI)
10. Treballar un programa de competència social (PCC i RRI)
11. Preparar i instaurar la televisió i la radio del centre (PCC)
12. Elaborar materials i activitats que fomentin l'aprenentatge entre iguals (PCC)
13. En cas de necessitat, formar un grup d'alumnes per a fer l'acollida de nois/es estrangers (PCC i RRI)

14. Crear una aula d'acollida per aquells alumnes que no coneixen la nostra llengua i que procedeixen de països de llengües no romàniques (PCC)
15. Treballar un programa de competència social aplicat al món laboral per 4t d'ESO (PCC i RRI)
16. Promoure, com a fonts d'informació, les visites d'experts externs al centre (PCC)
17. Trobar llocs en el barri per tal que l'alumnat de 4t d'ESO faci pràctiques laborals (PCC)
18. Promoure que l'alumnat del centre treballi pel benestar del barri on s'inscriu (obres socials) (PCC)

3.Com es treballa al centre?

3.1 Com s'organitzen els continguts?

Tradicionalment tot tipus d'organització que comporta un centre d'ensenyament es fa en base a uns criteris que corresponen a la lògica disciplinària, a les matèries. En aquesta proposta, es parteix d'un enfocament globalitzador, on les unitats didàctiques no són classificables segons aquest criteri disciplinar. Un plantejament que, inicialment, pot semblar de l'àmbit social pot desencadenar càlculs matemàtics, implicar exercicis lingüístics, expressions plàstiques...d'aquesta manera les matèries es converteixen en instruments o mitjans per aconseguir un objectiu educatiu, mai són per elles mateixes la finalitat.

En els mètodes globalitzadors l'objectiu fonamental és facilitar a l'alumnat una comprensió més profunda de la realitat mitjançant l'anàlisi.

Aquest enfoc no suposa una negació de les disciplines, sinó situar-les en una posició diferent.

Pensar que el coneixement parcel·lat de tècniques i sabers és suficient per donar resposta als problemes de la vida social i professional que el nostre alumnat es trobarà és un error, ja que la realitat és molt complexa.

Per poder aplicar els principis i els objectius del PEC és imprescindible un canvi metodològic-organitzatiu general.

En el marc horari de l'alumnat i del professorat no figuren les matèries, s'expliciten els diferents tipus de projectes, que responen a uns objectius concrets, ja que, com he dit anteriorment, les matèries passen a ser els instruments per aconseguir entendre la realitat.

En cada tipus de projecte es treballa de manera diferent en quan a continguts i a metodologia, alguns seran individuals i d'altres en grup cooperatiu. Abans d'exposar les particularitats de cadascun (conceptuals, organitzatives, metodològiques,...) i el seu espai dins del marc horari en els diferents cursos de l'ESO

crec que és imprescindible analitzar què vol dir treballar en equip cooperatiu i quins avantatges suposa.

Què vol dir treballar en grups cooperatius?

S'entén per cooperar prendre part amb altres persones en les tasques per assolir un treball concret comú.

Cooperar vol dir ajudar els altres amb reciprocitat.

Treballar amb grup cooperatiu suposa per l'alumnat:

- Cada alumne/a tindrà èxit si tot el grup aconsegueix tenir èxit.
- Compartir les informacions i els recursos.
- Tenir consciència de la importància de les aportacions individuals per al bon funcionament del grup.
- Aprendre que la satisfacció dels membres del grup està molt lligat a l'èxit del grup

Treballar amb grup cooperatiu suposa pel professorat:

- Conseguir una convivència harmònica en les aules.
- Evitar l'egocentrisme de l'alumnat.
- Fer que l'alumnat aconsegueixi compartir sentiments com l'amistat, autoafirmació, dependència, acceptació dels companys, acceptar els altres com són, deixar-se influir i ajudar, etc
- Comprovar que l'eficàcia s'obté quan tots els membres del grup assumeixen una actitud positiva i activa per l'acció, cadascú al seu nivell i possibilitats.

- Comprovar que, treballant en grup cooperatiu, es poden assolir tres objectius molt importants:
 - a.Incrementar la solidaritat
 - b.Optimitzar la gestió social de l'aula.
 - c.Millorar la productivitat docent.
- Afrontar els inevitables conflictes que aquesta metodologia comporta d'una manera sincera i sensible.

Algun sector del professorat pot tenir reticències respecte al treball en equip cooperatiu, com per exemple, pensar que en el moment de l'avaluació pot ser injust (uns treballen i altres se n'aprofiten), que només serveix per alguns conceptes, que és un mètode lent, que genera desordre i que el treball cooperatiu necessita un organització específica del centre i que no es possible canviar-ne l'actual.

No obstant aquestes possibles reticències són moltes les raons per instaurar el treball cooperatiu:

- És un instrument òptim per l'aprenentatge en un context de diversitat
- És més fàcil acceptar l'ajuda d'un igual que d'un superior (professorat)
- Es generen discrepàncies, per tant els components del grup hauran de justificar les idees, buscar arguments i d'aquesta manera realitzaran un aprenentatge significatiu.
- Tot l'alumnat hi guanya ja que augmenta l'interès per aprendre.
- Millora les relacions entre l'alumnat i entre el professorat i l'alumnat.
- L'alumnat es sent més lliure.
- El professorat canvia el seu paper, la seva funció passa de ser comunicadora a facilitadora.
- Al professorat se li fa evident el procés d'aprenentatge de l'alumnat, de manera que l'ajudarà a intervenir i a facilitar el seu aprenentatge quan sigui necessari.

-El treball cooperatiu descarrega el professorat de la feixuga tasca d'estar segon a segon pendent del treball a l'aula, fins i tot podem aconseguir que es posin a treballar sols.

3.2 Com s'organitza el currículum en el marc horari?

Abans de presentar els horaris són necessàries unes observacions:

-Tota la concreció horària s'ha fet pensant en un centre de dues línies donat que les bases teòriques i l'experiència pràctica constaten que entre dues i tres línies seria el nombre ideal d'alumnes i professors/es per a treballar.

-En la concreció horària que s'especificarà estan explicitades totes les tipologies de projectes que corresponen a unes determinades metodologies.

-En un mateix espai horari els tres trimestres del curs estan diferenciats per colors.

-Totes les explicacions dels diferents projectes van precedits dels objectius del PEC al qual fan referència.

-La major part dels projectes porten una proposta de material per a l'alumne/a.

-Algunes de les tipologies de projectes vénen acompanyades dels resultats del seu pilotatge o aplicació, amb exemples concrets realitzats per alumnes.

-Cada projecte aporta material per a l'avaluació.

Marc horari de l'alumnat

Pautes d'identificació:

Tipologies de projectes:

- 1-Aula Multi-accés: MA
- 2-Projecte dirigit: PD
- 3-Projecte de lliure elecció: PII
- 4-Projecte de ràdio: PR
- 5-Projecte de televisió: PV
- 6-Projecte de ràdio concret: PRD
- 7-Projecte de televisió concret: PTV
- 8-Projecte d'idiomes: PI
- 9-Projecte personal: PT
- 10-Projectes personals de taller: PPT
- 11-Educació Física: EF
- 12-Coneixement intrapersonal: CI
- 13-Coneixement interpersonal: CR
- 14-Tarda d'informació: TI

Diferenciació dels trimestres:

1r trimestre

2n trimestre

3r trimestre

Horaris dels grups-classe

1r d'ESO

1A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	MAMAMA	MA PII PV	MA PT PT	MAMAMA	MA PR MA
9.30	MAMAMA	MA PII PV	MA PT PT	MAMAPD	MA PR PD
11	EF EF EF	PD PD PD	PI PI PI	PD PD PD	PD PD PD
12	PD PD PD	PD PD PD	PI PI PI	EF EF EF	PD PD PD
13					

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

1B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	MA PT PT	MA PII PV	MAMAMA	MAMAMA	MA PR MA
9.30	MA PT PT	MA PII PV	MAMAMA	MAMA PD	MA PR PD
11	PD PD PD	PD PD PD	EF EF EF	PI PI PI	EF EF EF
12	PD PD PD	PD PD PD	PD PD PD	PI PI PI	PD PD PD
13					

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

2n ESO

2A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	PI PI PI	PD PD PD	PD PD PD	PT PT PT	PII PRD PII
9.30	PI PI PI	PD PD PD	PD PD PD	PT PT PT	EF EF EF
11	PD PD PD	PII PII PTV	PII PII PTV	PII PRD PII	PD PD PD
12	PD PD PD	PII PII PTV	EF EF EF	PII PRD PII	PD PD PD
13					

15.30	CI CI CI	TI TI TI
16.30	CI CI CI	TI TI TI

CR CR CR
CR CR CR

2B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	PT PT PT	PD PD PD	PD PD PD	PI PI PI	EF EF EF
9.30	PT PT PT	PD PD PD	PD PD PD	PI PI PI	PII PII PTV
11	PD PD PD	PII PRD PII	PII PRD PII	PD PD PD	PII PII PTV
12	PD PD PD	EF EF EF	PII PRD PII	PD PD PD	PII PII PTV
13					

15.30	CI CI CI	TI TI TI
16.30	CI CI CI	TI TI TI

CR CR CR
CR CR CR

3r d'ESO

3 A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	PIIPRDPTV	PD PD PD	PII PT PT	PP+ PP+PP+	PD PD PD
9.30	PIIPRDPTV	PD PD PD	PII PT PT	PP+ PP+PP+	PD PD PD
11	PIIPRDPTV	PI PI PI	PII PII PII	PI PI PI	PII PII PII
12	PD PD PD	PI PI PI	EF EF EF	PD PD PD	PII PII PII
13	PD PD PD	EF EF EF		PD PD PD	

15.30	TI TI TI	CI CI CI
16.30	TI TI TI	CI CI CI

CR CR CR
CR CR CR

3 B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	PII PT PT	PD PD PD	PIIPRDPTV	PD PD PD	PII PII PII
9.30	PII PT PT	PD PD PD	PIIPRDPTV	PD PD PD	PII PII PII
11	PD PD PD	PI PI PI	PIIPRDPTV	PI PI PI	PD PD PD
12	PD PD PD	PP+ PP+PP+	PII PII PII	PI PI PI	PD PD PD
13	EF EF EF	PP+ PP+PP+		EF EF EF	

15.30	TI TI TI	CI CI CI
16.30	TI TI TI	CI CI CI

CR CR CR
CR CR CR

4+ d'ESO

4A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	PI PI PI	PDPRDPTv	PD PD PD	PT PT PT	PD PD PD
9.30	PI PI PI	PDPRDPTv	PD PD PD	PT PT PT	PD PD PD
11	EF EF EF	PP+PRDPTv	PII PII PII	EF EF EF	PI PI PI
12	PD PD PD	PII PII PII	PII PII PII	PD PD PD	PP+ PP+PP+
13	PD PD PD			PD PD PD	PP+ PP+PP+

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

4B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30	PT PT PT	PII PII PII	PI PI PI	PI PI PI	PD PD PD
9.30	PT PT PT	PII PII PII	PD PD PD	PI PI PI	PD PD PD
11	PD PD PD	EF EF EF	PD PD PD	PDPRDPTv	PP+ PP+PP+
12	PD PD PD	PD PD PD	PII PII PII	PDPRDPTv	PP+ PP+PP+
13	EF EF EF	PD PD PD		PP+PRDPTv	

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

4. Pla d'acollida. Prova d'inici

4.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 2:

- Reconèixer, identificar i potenciar l'espectre intel.lectual de l'alumnat.

Objectiu 6:

- Desenvolupar una acció tutorial intensiva. Pocs alumnes per tutor/a.

Objectiu 7:

- Utilitzar metodologies globalitzadores.

4.2 Fonaments teòrics

**La prova d'inici
que proposo es
basa en la teoria
de les
"Intel.ligències
Múltiples" de
Howard Gardner.**

Bases d'aquesta teoria:

Els tests de CI (coeficient d'intel.ligència), que sovint s'utilitzen, prediuen l'èxit escolar amb una precisió considerable, però aquests tipus de tests o proves, en general, medeixent únicament les capacitats lògico-lingüístiques i reforcen una

escolarització a través de la qual "patim" un "rentat de cervell" que restringeix la noció d'intel.ligència a les capacitats utilitzades en la resolució de problemes lògics i lingüístics. Aquesta restricció no garanteix l'èxit després de l'escolaritat ja que la societat actual necessita i, per tant, demana un perfil professional molt més ampli.

A diferència d'aquesta concepció, la teoria de les IM entén la competència cognitiva com un conjunt d'habilitats, talents i capacitats mentals, que anomena "intel.ligències". Tots els individus posseeixen aquestes habilitats, capacitats mentals i talents en diferents nivells de desenvolupament.

Per tant, la diferència recau en el grau de competència de cadascuna de les intel.ligències i en la naturalesa de les possibles combinacions.

El terme "intel.ligència" implica l'habilitat necessària per a resoldre problemes o per elaborar productes importants en un context cultural o en una comunitat determinada.

Per tot això, la teoria de les Intel.ligències Múltiples ens proposa treballar i educar la persona de forma integral, partint de la seva particular combinació interna, per no discriminar cap tipus d'intel.ligència i formar persones competents socialment.

Actualment l'autor de la teoria, Howard Gardner, diferencia 9 intel.ligències:

Intel.ligència musical

Capacitat de percebre i reproduir la música.

Intel.ligència cinètico-corporal

Capacitat de percebre i reproduir el moviment.

Intel.ligència visual-espacial

Capacitat de reconèixer i reproduir formes geomètriques i orientar-se en l'espai.

Intel.ligència lògico-matemàtica

Capacitat d'entendre relacions abstractes.

Intel.ligència lingüística

Capacitat d'entendre i utilitzar el propi idioma.

Intel.ligència interpersonal

Capacitat de posar-se en el lloc de l'altre i saber tractar-lo.

Intel.ligència intrapersonal

Capacitat d'entendre's a si mateix, controlar-se i automotivar-se.

Intel.ligència natural o ecològica

Capacitat de desenvolupar-se en la naturalesa.

Intel.ligència existencial

Capacitat de plantejar-se preguntes fonamentals sobre l'ésser humà i la seva existència.

Com que les dues darreres intel·ligències pot ser que requereixin un grau de maduresa personal determinat, la prova d'inici per a l'alumnat que comença en el centre recollirà dades de les 7 primeres.

Per tal i que l'avaluació sigui més completa és aconsellable que les sessions s'enregistrin en vídeo i d'aquesta manera es complementa la documentació "in situ".

Les proves seran dirigides per un professor/a cada 6 o 8 alumnes.

Aquesta prova suposa un punt de partida d'observació que permetra fer una primera aproximació de l'espectre intel·lectual de cada alumne/a. Posteriorment, al llarg del curs, serà possible seguir treballant aquesta observació en l'anomenada "aula multi-accés".

Objectius de la prova

1. Reconèixer el grau de desenvolupament de cadascuna de les intel·ligències del futur alumnat del centre per tal de ser conscients de "l'espectre intel·lectual".
2. Identificar possibles problemàtiques individuals, tant actitudinals com d'aprenentatge.
3. Fer agrupacions d'alumnes equilibrades. Entenc com a "agrupacions equilibrades" aquelles agrupacions heterogènies que inclouen alumnes amb espectres intel·lectuals ben diferenciats. D'aquesta manera cada alumne/a aprèn dels altres, si tots tinguessin desenvolupades en grau similar les mateixes intel·ligències, no es posarien de manifest altres formes de resolució i d'actuació davant d'un plantejament concret.

4.3 Com s'elaborar i portar a la pràctica aquesta prova?

Tot el professorat del nivell ha d'estar d'acord en els conceptes que ha de conèixer l'alumnat que comença l'ESO.

Un cop decidits, cada professor/a, segons la seva especialitat (que generalment es correspon amb les diferents intel·ligències) proposa una forma de resolució i/o demostració d'aquests continguts.

És necessari que la prova tingui una unitat, no es tracta de fer proves per matèries, de compartimentar, es tracta de fer un plantejament globalitzador i significatiu com a essència de tot el projecte de centre proposat.

Abans de començar el curs s'han d'haver realitzat les proves, ja que els resultats són necessaris per a la formació dels grups i materials específics.

Exemple de prova

Una història particular

1. Activitat des de la intel·ligència lingüística.

Escriu una història o un conte breu.

Aclariments per al professorat:

El plantejament de l'activitat pot ser guiat o lliure. Si es decideix guiar-lo té l'avantatge que pot ser més fàcil d'inspirar a l'alumnat, però pot tenir l'inconvenient de limitar la imaginació i l'expressió. Per això aconsello utilitzar les tècniques proposades en el llibre de Gianni Rodari, "Gramàtica de la fantasia. Introducció a l'art d'inventar històries" de Ed. Columna.

Per aquest exemple de prova utilitzo la tècnica que Rodari anomena "binomi fantàstic":

Un alumne/a escriu una paraula en un paper sense que ningú la vegi. Un/a altre/a tria una altra paraula. Després el professor/a que guia la prova escriu les dues paraules a la pissarra i proposa que han d'escriure un conte, una història a partir d'aquestes paraules.

2. Activitat des de la intel·ligència lògico-matemàtica.

1. Compta quants personatges (persones, animals o coses) surten a la teva història.
2. Un amic teu et demana que li regalis dos d'aquests personatges perquè ha de fer un conte i en necessita dos dels teus, que li agraden molt. Quants te'n queden?
3. Imagina que t'encarreguen que facis un dibuix de cadascun dels personatges per il·lustrar el conte i que

els repeteixes 5 vegades. Quants personatges hauràs de dibuixar?

4. Ja tens la feina feta i decideixes fer 10 fotocòpies del conte per a regalar a la teva família o a algun amic/ga. Després de comptar, decideixes que voldries donar la teva obra a 5 persones. Quants exemplars podries donar a cadascú?

3. Activitat des de la intel·ligència espacial

Dibuixa en 6 vinyetes la teva història. Els personatges no cal que parlin.

Situa en els extrems del laberint a dos personatges del teu conte i busca el camí que ha de seguir un d'ells per a trobar l'altre.

4. Activitat des de la intel·ligència cinètica

Un ésser d'un altre planeta arriba a la Terra. No comprèn la nostra llengua. Et troba i has d'explicar-li com és un dels personatges de la teva història. Tria el que més t'agradi.

5. Activitat des de la intel·ligència musical

T'han encarregat que adaptis la teva història per fer una obra musical. Inventat una de les cançons d'aquesta obra. Pots cantar-la o tocar-la instrumentalment.

Per al professor/a que guia al grup:

Serà necessari que el professor/a porti un aparell gravador de so per enregistrar "l'actuació".

6. Activitat des de la intel·ligència interpersonal

Has de vendre la teva història a una editorial. El professor/a farà d'editor. Tu et presentes a l'entrevista per aconseguir que la publiquin en forma de llibre. Pensa en les "coses" interessants de la teva obra.

Per al professor/a que guia el grup:

Seria aconsellable que les entrevistes d'aquesta activitat es fessin individualment, sense els altres alumnes.

7. Activitat des de la intel·ligència intrapersonal

Com et senties en l'entrevista que has fet?

Per al professor/a que guia el grup:

Aquest tema es parla en grup i hauria d'enregistrar-se el diàleg per poder observar les intervencions i les actituds davant del grup-classe.

Tota la prova hauria de realitzar-se en dues sessions, deixant per a la segona les activitats corresponents a les intel·ligències musical, interpersonal i intrapersonal.

Per enregistrar els resultats de les activitats hi ha adjunt un diagrama de barres, on quedarà reflectit l'espectre intel·lectual de cada alumne/a.

Per avaluar els resultats és necessari que es reuneixi l'equip docent que treballarà amb aquests alumnes i que ha conduït i seguit les proves, el psicopedagog i, si és possible, el membre de l'EAP que pertorqui al centre. Això permet que tot l'equip de professorat conegui "a priori" el nou alumnat i permet, també, començar a plantejar recursos i estratègies pel proper curs. Aquest enfoc de prova inicial proporciona moltes dades útils per fer agrupaments de treball coherents.

En l'annex 1 s'adjunta el material necessari per l'alumnat d'aquest exemple de prova així com el pilotatge amb els resultats corresponents i les conclusions d'aquesta posada en pràctica.

Espectre intel.lectual individual

Alumne/a.....

Nivell	I.ling.	I.Lo-m	I. Esp.	I.Cin.	I.Mus.	I.Inte.	I.Intr.
Molt bo							
Bo							
Mitjà							
Baix							
Molt baix							

Observacions:

5. Tipologia de projectes

5.1 Aula multi-accès:MA

5.1.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 2:

-Reconèixer, identificar i potenciar l'espectre intel.lectual de l'alumnat.

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 6:

-Desenvolupar una acció tutorial intensiva. Pocs alumnes per tutor/a (8 a 10 alumnes)

Objectiu 7:

-Avaluar de manera senzilla, natural i en el moment adequat.

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar l'alumnat en el seu esperit crític.

5.1.2 Què és l'aula multi-accés?

a. Conceptualment

L'aula multi-accés, és un tipus d'organització d'aula que permet treballar diferents continguts curriculars mitjançant múltiples perspectives d'accés i que permet reconèixer el desenvolupament de les intel·ligències de cada alumne/a.

Una de les tasques dels educadors és la de reconèixer les dificultats que tenen els estudiants per comprendre certs temes i conceptes importants i també, dintre de les seves possibilitats,

reconèixer les diferents ments d'aquests, per a dissenyar una educació que tingui en compte les diferències.

Per poder desenvolupar aquestes tasques he dissenyat l'aula multi-accés. Les activitats que es desenvolupen en aquesta aula ofereixen diferents vies d'accés a un mateix concepte. Segons les teories de Gardner, una perspectiva basada en les intel·ligències múltiples pot millorar la comprensió de tres maneres:

-Ofertint unes vies d'accés "eficaces". La decisió pedagògica sobre la millor manera de presentar un tema és molt important per tal de despertar l'interès dels estudiants.

-Ofertint unes analogies apropiades. Els temes poc familiars es solen captar molt millor si establim analogies amb altres temes que es coneixin o es comprenguin millor.

-Ofertint múltiples representacions de les idees essencials d'un tema. Les idees o conceptes essencials es poden representar de diverses maneres, des de diverses perspectives de la idea essencial.

Seguint aquest enfoc de les intel.ligències múltiples, el repte de l'educador és determinar quina via d'accés sembla ser la més adequada per tal

que l'alumnat
aconsegueixi
comprendre allò
que se li ensenya
i, després, poder
reflexionar sobre
els possibles èxits
o fracassos de la
seva aplicació.

Si partim de la teoria de les intel·ligències múltiples amb una actitud oberta, en lloc d'intentar seguir unes directrius rígides, podrem trobar, com a mínim, set grans grups de vies d'accés que ens permetran treballar diferents conceptes:

-Vies d'accés narratives. Potser la manera més eficaç d'arribar a una gran quantitat d'estudiants sigui la utilització d'una narració viscuda i espectacular. Els relats són atractius per a persones de qualsevol edat i condició. I, encara que les narracions es dirigeixen principalment a les intel·ligències lingüístiques i personals, també és possible presentar una narració utilitzant altres formes simbòliques com la màmica o el cinema, que fan entrar en acció altres intel·ligències.

-Vies d'accés numèriques. Alguns estudiants gaudeixen treballant amb nombres i relacions numèriques. Els estudiants que s'inclinen per les matemàtiques poden trobar moltes coses amb les quals practicar.

-Vies d'accés lògiques. Relacionades amb l'interès pels nombres i, al mateix temps, per les proposicions lògiques, les seves interrelacions i les seves implicacions. A qui té una mentalitat lògica l'atrau, per exemple, el repte de definir la quantitat limitada de maneres de resoldre les diverses tensions, antipaties i passions que existeixen entre els personatges d'un relat.

-Vies d'accés existencials/essencials. Sempre hi ha hagut persones interessades en la possibilitat de treballar qüestions profundes sobre l'existència: el significat de la vida, la necessitat de la mort, les passions, l'odi i l'amor.

-Vies d'accés estètiques. Els diferents temes o conceptes es poden presentar mitjançant representacions estètiques (pintures, cinema, teatre...) que poden tenir uns efectes molt

impressionants. No només podem utilitzar obres d'art; les idees i els exemples clau també tenen propietats estètiques. La forma de les plantes, les aus i altres animals i els seus canvis amb el temps conviden a la investigació. Alguns canvis morfològics constitueixen un espectacle estètic fascinant.

-Vies d'accés pràctiques. És molt atractiu l'oportunitat de treballar amb materials físics. La realitat virtual i d'altres simulacions per ordinador també poden donar als estudiants la oportunitat d'experimentar d'una manera activa.

-Vies d'accés interpersonal. Fins ara les vies d'accés presentades s'apliquen a l'aprenentatge individual. No obstant alguns estudiants volen aprendre en companyia d'altres. Els projectes (que en altres franges horàries treballaran) són vehicles excel·lents per aquests accessos interpersonals.

No hi ha ninguna fórmula per a generar vies d'accés perfectes, hem de combinar l'anàlisi i la imaginació, i hem de fer proves a consciència. I, tot i que no hi ha ninguna obligació d'utilitzar totes les vies d'accés, l'avantatge d'utilitzar-ne moltes és fàcil de comprendre: **el que funciona per a un estudiant amb un tema, pot ser que no funcioni per a un altre estudiant amb un altre tema o per al mateix estudiant en una altre ocasió.** Un enfoc variat augmenta enormement la probabilitat d'atraure a més estudiants, que es comprometin a llarg termini i que millorin poc a poc la seva comprensió.

Quan una persona és capaç d'utilitzar amb comoditat moltes representacions diferents per explicar i aplicar un concepte podem dir que ha comprès plenament aquest concepte. Cada representació expressarà diferents aspectes del concepte. Cada llenguatge té el seu propi caràcter; cadascun és idoni per a certs propòsits i és menys útil, pertinent o precís per a d'altres. La persona que pugui apreciar aquestes característiques

distintives i les pugui conjuntar adquirirà una comprensió més versàtil, flexible i adequada.

No hi ha necessitat que tots els estudiants comencin o acabin amb la mateixa representació; el que és més important és que cada estudiant adquireixi la noció del concepte de la manera que li és més entenedora i significativa.

La diferència entre l'aula multi-accés i els altres projectes curriculars d'aquest disseny de centre es basa en la llibertat que té l'estudiant de triar, sense cap directiu prèvia del professorat, la via d'accés que li sembla més accessible i/o atractiva per a resoldre l'interrogant que se li planteja per cada concepte.

Aquesta llibertat d'elecció és necessària per a l'observació diària que el professorat durà a terme.

b. Organitzativament

L'aula multi-accés funcionarà com a tal durant un nombre d'hores determinat dins del marc horari que anirà variant segons els trimestres; més hores durant el primer trimestre per tal de fer una millor tasca d'observació inicial que complementi la prova d'inici realitzada:

Distribució horària de l'aula multia-accés

1rA	DI	Dt	Dm	Dj	Dv
8.30	M M M	M	M	M M M	M M
9.30	M M M	M	M	M M	M
11					
12					

1rB	DI	Dt	Dm	Dj	Dv
8.30	M	M	M M M	M M M	M M
9.30	M	M	M M M	M M	M
11					
12					

M : aula multi-accés 1r trimestre

M : aula multi-accés 2n trimestre

M : aula multi-accés 3r trimestre

Seria molt aconsellable que es filmessin les sessions que l'alumnat realitzi en aquesta aula per tal de complementar l'observació directa del professorat i per comentar amb cada alumne/a la seva actuació.

Agrupació de l'alumnat

L'alumnat que entra de nou al centre haurà realitzat les proves inicials descrites en el pla d'acollida d'aquest projecte.

**Després d'haver-
les analitzat, per
tal d'identificar el
nivell de
desenvolupament
de cada
intel.ligència dins
l'espectre
intel.lectual de**

cada alumne i les
possibles
dificultats
d'aprenentatge, el
professorat del
nivell agruparà
l'alumnat en
petits grups de 8
a 10 alumnes. En
aquests grups

reduïts hi ha
d'haver nois/ies
que mostren més
desenvolupades
les diferents
intel·ligències
(que corresponen
a les diferents
vies d'accés), per
tant seran grups

heterogenis en aquest aspecte.

Si volem que millorin en el seu aprenentatge han d'enriquir-se gracies a la col.laboració dels seus companys i han de poder observar diferents maneres de comprendre un contingut proposat.

Cadascun d'aquests petits grups tindrà un professor/a-tutor/a. En una mateixa aula treballaran dos o tres subgrups depenent de les possibilitats d'espai del centre.

Per tal de realitzar una bona observació i tenir un coneixement de l'alumnat en profunditat, en les hores de l'aula multi-accés, cada tutor/a estarà amb el seu grup de tutoria, per tant, en una mateixa aula hi haurà dos o tres professors depenent del nombre de grups.

Al final del curs les famílies han de rebre l'informe **multi-accés**. Aquest informe es compon:

- del gràfic on es reflecteix l'espectre intel.lectual individual elaborat a partir de les proves inicials.
- d'un breu escrit detallant el perfil intel.lectual de l'alumne/a.
- de les observacions personals rellevants que l'alumne/a ha anat anotant al llarg del curs.
- de les preferències de l'alumnat.

Segons el currículum

**Tenint en compte
les programacions
dels diferents
departaments,
cada professor/a,
exposarà en les
reunions de nivell
prèvies abans de
començar el curs,**

els continguts imprescindibles que hauria d'haver adquirit l'alumnat a primària.

Una vegada exposats, s'elaboraran materials diversos que permetin, des de les diferents vies d'accés explicades en l'apartat conceptual, comprendre els continguts acordats. Aquests conceptes es formularan com a interrogants que els estudiants hauran de respondre de la manera que creguin convenient. Per exemple:

- Per què la terra és rodona?
- Per què es produeix la pluja?
- Quins són els colors primaris?
- Per què "haver" en català s'escriu en be baixa?
- Per què s'accentua "María" s'accentua en castellà?
- Per què fan tic-tac alguns rellotges?

.....

c. Físicament

Donades les característiques conceptuals de l'aula multi-accés, és determinant l'espai on s'ha de treballar.

L'aula s'ha de distribuir segons les àrees d'aprenentatge de les diferents vies d'accés i ha de tenir recursos tangibles que permetin treballar segons aquestes vies.

Hem de disposar de tres grans zones:

-Zona d'informació: Aquesta zona permetrà l'alumnat d'accedir a la informació necessària per dur a terme qualsevol projecte i/o activitat. No hi pot haver una única manera d'accedir a aquesta informació, si ho fessim no tindríem en compte les diferents vies d'accés atenent a les diferents intel·ligències. Per això, en aquest espai, hi haurà d'haver:

-Un o dos ordinadors connectats a internet.

-Un magnetoscopi i un monitor.

-Un reproductor-gravador de so.

-Una biblioteca d'aula on s'hi puguin trobar llibres de text de diferents editorials, diccionaris, atlas, llibres de lectura, llibres d'art i de ciència, revistes, jocs educatius, videoteca, fons musical i altres documents que puguin ser interessants per a la recerca.

-Zona de pràctiques: En aquesta zona l'alumnat ha de poder realitzar treballs amb materials físics, construir un

objecte concret, experimentar amb materials, treballar amb diferents tècniques...Per això, en aquest espai hi haurà d'haver:

-Una pica amb aigua corrent.

-Una superfície (taulell) que sigui resistent per a treballar amb diversos materials i realitzar diferents projectes.

-Estris i eines necessàries pels projectes.

-Zona de reunió: Aquesta zona disposarà de taules i cadires de manera que es faciliti la trobada per a treballar en equip i, al mateix temps, el treball i reflexió individual.

En l'apartat d'aquest projecte "distribució física dels espais del centre" hi ha dibuixats plànols com a exemples de la possible estructuració de l'espai de l'aula.

d. Com presentar l'aula multi-accés a l'alumnat?

En aquest projecte que presento, un dels pilars conceptuals bàsics és la concepció que l'objecte d'estudi a l'ensenyament ha de ser la realitat perquè l'aprenentatge sigui realment significatiu per a l'alumnat.

És molt important la decisió de quins continguts són els que s'han de treballar però també és fonamental la forma com es presenten aquests continguts, sobre tot per a la motivació.

Els reptes ens agraden a tots, alerta! sempre i quan tinguem consciència que el podem aconseguir sinó tot, en part. Partint d'aquesta raó que pot motivar l'alumnat proposo que, la primera vegada que entren a l'aula, se'ls mostrin, clarament, totes les vies d'accés a la informació de què disposen: ordinador, biblioteca, videoteca, mini taller, etc.

Una vegada presentades se'ls planteja els interrogants que el professorat ha decidit prèviament (interrogants que porten a aconseguir aprendre alguns dels conceptes que s'han valorat necessaris en les reunions prèvies) veure apartat "segons el currículum", se'ls explica que tenen tot el material de l'aula a la seva disposició per a contestar-los i que la presentació de la resposta la poden realitzar de la manera que creguin més adequada (de forma oral, escrita, dibuixada, construint un objecte, ...)

Cada alumne/a anirà a la seva velocitat de resolució; per tant és imprescindible que el professorat disposi d'una bateria de preguntes, preparada anteriorment, per poder-les anar plantejant a mesura que l'alumnat resolgui els interrogants. Seria molt aconsellable que, trimestralment, s'organitzés una mostra-exposició del treball realitzat a l'aula multi-accés.

Per tal que
l'alumnat sigui
conscient del seu
aprenentatge, en
aquesta aula és
imprescindible que
cada alumne/a
disposi d'una
carpeta i/o espai
personal on hi

hagi tot el
material
confeccionat i els
seus registres i
reflexions.

5.2 Projecte dirigit: PD

5.2.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 7:

-Avaluar de manera senzilla, natural i en el moment adequat.

Objectiu 8:

-Resposabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar l'alumnat en el seu esperit crític.

Objectiu 10:

-Utilitzar metodologies globalitzadores.

Objectiu 11:

-Fomentar, implementar i potenciar el treball en grups cooperatius, tant en l'alumnat com en el professorat

Aquesta tipologia de projectes estarà present en tots els cursos de l'ESO.

Es basa en seguir el *mètode de l'objecte o de l'artefacte* i en el *mètode de l'aprenentatge per experts*.

Aquests dos mètodes han estat àmpliament treballats i provats pel grup de metodologies de l'ICE de la UAB.

5.2.2 Mètode de l'objecte o de l'artefacte

a. Bases conceptuals

Tenint present que:

- un artefacte o objecte, es crea a partir d'unes necessitats, d'uns recursos, d'uns costums...es a dir d'una història concreta.
- En un objecte no hi ha res inevitable, tot és modificable i optimitzable.
- Un objecte no va mai sol, sinó que està submergit en una xarxa de sistemes, moltes vegades ocults, però que es van fent evidents en la mesura que l'objecte és utilitzat (l'artefacte automòbil va unit a una xarxa de sistemes: gasolineres, tallers, serveis..., que depenen absolutament de les característiques de l'artefacte; si canvia l'objecte es modifiquen els sistemes)

-Els artefactes,
els objectes, són
absolutament
tàctils i visibles,
per contra els
valors són
intangibles, els
valors positius o
negatius resten
ocults darrera

dels objectes i
dels sistemes i
caldrà descobrir-
los (per apreciar-
los o denunciar-
los). Ensenyar els
alumnes a
descobrir els
valors positius i
negatius dels

objectes és una tasca docent molt important.

Objectius

Aquest mètode, atenent a aquestes consideracions prèvies, permet aconseguir uns **objectius fonamentals** per a l'aprenentatge significatiu:

- Partir de la realitat tangible.
- Adquirir la capacitat de resoldre problemes poc estructurats.
- Promoure el caràcter innovador.
- Reconèixer les exigències de qualitat del producte.
- Exercitar la capacitat de comunicació.
- Fomentar la iniciativa pròpia.
- Ser capaç de respectar les opinions dels altres.

-Analitzar metodològicament qualsevol objecte o artefacte partint de la realitat del context personal, social, econòmic, tecnològic i mediambiental.

-Fomentar l'esperit crític raonat.

Anàlisi com a mètode de treball:

-Motivació i situació de la realitat, ja que és a partir d'un objecte tangible i quotidià que es treballa.

-Permet analitzar la realitat a partir de diferents contextos.

-Utilitza el saber disciplinari per analitzar la realitat globalitzant-ne els continguts.

-És integrador i reconstrueix el saber. Una de les preguntes clau de l'anàlisi dels objectes és *Pot millorar-se?* D'aquesta manera integra els coneixements apresos en l'anàlisi i permet aportar modificacions per a millorar els objectes.

-Aporta una visió global i ampliada de la realitat quotidiana de forma que permet aplicar aquesta metodologia d'estudi a qualsevol aspecte d'aquesta realitat.

b. Explicació del mètode

El professorat, segons les necessitats, proposarà un seguit d'objectes per a l'anàlisi, deixant espai per a les possibles propostes de l'alumnat.

Un cop triat l'objecte o artefacte es comença un estudi seguint unes preguntes que serveixen de pauta d'anàlisi, segons els diferents àmbits dels contextos

Dues macro-questions generen tot l'estudi:

És convenient? És idoni?

Per tal de contestar-les es desenvolupen cinc contextos diferents:

- Context personal
- Context social
- Context tecnològic
- Context mediambiental
- Context econòmic

A la vegada cada context aplica concepte com:

Context personal Salut Risc Ergonomia Autonomia Conveniència,.....		Context social Cultura Sistemes lligats Necessitat social Ètica Estètica,....

	És convenient? És idoni?	
<p style="text-align: center;">Context econòmic</p> <p>Preu Procedència Relació amb l'entorn Producció/fabricació Llocs de treball Cost Negoci,...</p>	<p>Context mediambiental Energies Combustibles Toxicitat Reciclebilitat Qualitat mediambiental,...</p>	<p style="text-align: center;">Context tecnològic</p> <p>Utilitat Funcionament Durabilitat Qualitat tècnica Seguretat Futur Història,...</p>

Per tal de treballar els conceptes anteriors, de cada context es poden formular un seguit de preguntes. Aquestes qüestions es poden anar modificant i/o adequant a l'objecte concret d'anàlisi.

Exemples de preguntes per a l'anàlisi:

A. Context personal:

- Emprar-lo comporta beneficis per a la salut? Quins?
- Emprar-lo comporta perills per a la salut? Quins?
- Emprar-lo comporta assumir riscos d'accidents?
- És un objecte ergonòmic? (és a dir, s'adapta a les formes i condicions del cos humà?)
- Pots emprar-lo autònomament o necessites la col.laboració d'altres persones?
- El seu ús necessita aprenentatge o formació prèvies?
- L'has emprat alguna vegada?
- El seu ús dona satisfacció personal?

-El seu ús respon a una necessitat o a una conveniència personal?

.....

B.Context social

- Hi ha guanyadors a l'emprar-lo? Qui hi guanya i què guanya?
- Hi ha perdedors a l'emprar-lo? Qui hi guanya i que hi guanya?
- Són coneguts els sistemes lligats o afegits a l'objecte?
- Has valorat la importància d'aquests sistemes lligats?
- L'ús de l'artefacte és culturalment acceptable?
- Comporta riscos de trencament cultural?
- Es podria dir el mateix per cultures diferents a la nostra?
- Cobreix el seu ús una necessitat social?
- Cobreix el seu ús una conveniència social?
- És important socialment?
- Si desapareixés, què passaria?
- El seu ús és ètic?
- És estètic?
- És bonic?

.....

....

C.Context tecnològic

- L'artefacte té una funció única o múltiple?
- El seu funcionament és estàtic o dinàmic?
- Pots descriure el seu funcionament?
- Tens clars els principis tecnològics i científics en què es basa el seu funcionament? Pots enunciar-los i descriurel's?
- El seu ús precisa d'instruccions?
- És totalment adequat al que es necessita?
- Poden millorar-se les seves prestacions? (eficàcia, seguretat, rapidesa, senzillesa,...)
- Coneixes alternatives a l'artefacte?

- L'artefacte tal com és ara, creus que té futur? L'afecta la moda? L'afecten les noves tecnologies?
- És durable? Quina vida útil li suposes? Té caducitat? Es trenca o deteriora fàcilment? És combustible?
- És segur? Falla sovint?
- De quins materials està construït? Són inevitables?
- Necessita manteniment?
- En cas d'avaria, és reparable? Tu el podries arreglar o necessites d'un expert o d'un tècnic?
- Saps el nom de l'inventor?
- Coneixes la història de l'objecte o d'altres similars?

.....
....

D.Context mediambiental

- Quina energia consumeix?
- És energia renovable?
- Utilitza combustible?
- Quin? Hi ha alternatives?
- Té impacte mediambiental? Com avalues la qualitat de l'artefacte des d'aquest punt de vista? (cal tenir en compte també els sistemes lligats a l'artefacte)
- El seu ús presenta risc de toxicitat?
- Els materials són reciclables?

E.Context econòmic

-Coneixes la marca o el fabricant de l'artefacte?

- Procedència: on es fabrica? És d'importació?
- La seva fabricació, el seu ús, i/o sistemes lligats, estan relacionats amb llocs de treball de l'entorn?
- Quant val? (preu d'adquisició?)
- La relació preu/utilitat et sembla convenient?
- La relació preu/qualitat és adequada?
- Et sembla un artefacte fàcil de produir o fabricar?
- Està patentat?
- Podries calcular el preu de cost? (compara amb el preu de venda)
- Consideres un possible negoci la fabricació d'aquest objecte?
- Gosaries fabricar-lo?

El procés de treball pas a pas. Temporització

Quan tenim temps?	Què hem de fer?	Com ens organitzem?
1 hora	Introducció al mètode. Organització dels grups. Tria de l'objecte o artefacte	Treball en grup
1 hora	Recerca en el diccionari: 1.Nom de l'objecte o artefacte en diferents idiomes. 2.Definició de l'objecte o artefacte.	Treball en grup
2 hores	Respostes a les preguntes dels diferents contextos	Treball en grup. S'han d'organitzar per a la recerca de les respostes.
1 hora	Posada en comú i resolució de dubtes.	Treball en grup
2 hores	Presentació d'un esborrany de treball. Correcció dels errors i ampliació.	Revisió per part del professor/a
	Elaboració de les conclusions	Treball en grup
1 hora	Presentació definitiva del treball. Exposició de les	Treball en grup

c. Com s'organitza el currículum seguint aquest mètode?

En aquest projecte de centre és bàsic que el professorat d'un mateix nivell es reuneixi prèviament per exposar els continguts que ha d'aprendre l'alumnat cada trimestre.

A partir d'aquestes necessitats es reparteixen els continguts, tenint en compte que s'adequin a les metodologies que corresponen als diferents projectes.

En el cas del **mètode de l'objecte o de l'artefacte** s'han de presentar objectes quotidians que portin l'alumnat a desenvolupar aquests continguts prefixats.

Cada grup de tutoria (8/10 alumnes) es repartirà en dos grups cooperatius de treball (4/5 alumnes per grup) per a treballar un objecte diferent.

D'aquesta manera tindrem 4 objectes treballats per aula.

Una vegada finalitzat el treball, com ja hem vist en la planificació, cada grup exposarà el seu estudi a la resta de companys.

Qualsevol objecte pot ser candidat a l'anàlisi: un bolígraf, una planxa, una cremallera, un botó, un full de paper...el que realment és important és que aquests objectes o artefactes siguin quotidians en la vida de l'alumnat i que puguin portar el professorat a la consecució dels objectius prefixats.

En l'annex 2 hi ha un exemple del que podria ser el material de l'alumnat per a realitzar l'anàlisi i també exemples de materials realitzats per l'alumnat. Al revisar aquests exemples cal tenir en compte que els han elaborat alumnes d'una Unitat d'Adaptació Curricular de 3r curs d'ESO.

5.2.3 Mètode de l'aprenentatge per experts

a. Explicació del mètode

El professorat, en les reunions de nivell, decideix trimestralment quins temes són essencials. A aquests temes els anomenarem tòpics. Una vegada decidits, els dividiran en subtòpics, tants com membres hi ha a cada grup de treball.

Tots els grups de treball han de tenir el mateix nombre d'alumnes.

Cada membre del grup es farà càrrec d'aprendre, en uns seminaris, un dels subtòpics definits per tal de convertir-se en "expert" i poder-los ensenyar a la resta de companys de l'equip. El professor/a haurà preparat, prèviament, el material necessari per aprendre aquests subtòpics en cada seminari.

Les diferents fases de tot el procés de treball són:

1. Formació dels grups de treball.
2. Cada membre del grup tria o se li adjudica un subtòpic.
3. Es formen els diferents seminaris que agrupen els futurs "experts" de cada subtòpic.
4. Aprenen el subtòpic i obtenen el carnet d'"experts".
5. Els "experts" tornen al seu grup d'origen i ensenyen a la resta de companys del grup el que han après.

En aquest mètode l'alumnat té dues responsabilitat: la de responsabilitzar-se de l'aprenentatge dels seus companys com a expert i la d'aprendre els temes en què els seus companys són especialistes.

Segons Slavin i l'experiència de l'equip de metodologies de l'ICE de la UAB, és una de les metodologies que permet als alumnes obtindre uns aprenentatges més persistents i que aporta un major nombre de continguts significatius.

5.2.4 Distribució dels PD en el marc horari

Codi de colors:

PD 1r trimestre.

PD 2n trimestre.

PD 3r trimestre

1r d'ESO

Aclariments previs: Els projectes dirigits (PD) de primer varien segons els trimestres. En el 1r i 2n trimestre es faran dos projectes setmanals de tres hores, un d'ells seguint el **mètode de l'objecte o artefacte** i l'altre seguint el **mètode dels experts**. El tercer trimestre, com que han variat les hores de l'aula multi-accés, cada projecte s'amplia a quatre hores setmanals.

1rA	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					
9.30				PD	PD
11		PD1 PD PD		PD2 PD PD	PD2 PD PD
12	PD1 PD PD	PD1 PD PD			PD2 PD PD
13					

1rB

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					
9.30				PD	PD
11	PD1 PD PD	PD1 PD PD			
12	PD1 PD PD	PD2 PD PD	PD2 PD PD		PD2 PD PD
13					

2n d'ESO

Aclariments previs: Els projectes dirigits (PD) de segon són de quatre hores setmanals, per això es diferencia PD1 de PD2. En una mateixa setmana es treballen dos projectes dirigits diferents un d'ells seguint el **mètode de l'objecte o l'artefacte** i l'altre seguint el **mètode dels experts**.

2nA

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PD1 PD PD	PD2 PD PD		
9.30		PD1 PD PD	PD2 PD PD		
11	PD1 PD PD				PD2 PD PD
12	PD1 PD PD				PD2 PD PD
13					

2nB

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30		PD1 PD PD	PD2 PD PD		
9.30		PD1 PD PD	PD2 PD PD		
11	PD1 PD PD			PD2 PD PD	
12	PD1 PD PD			PD2 PD PD	
13					

3r d'ESO

Aclariments previs: Els projectes dirigits (PD) de tercer són de quatre hores setmanals, per això es diferencia PD1 de PD2. En una mateixa setmana es treballen dos projectes dirigits diferents, un d'ells seguint el **mètode de l'objecte o l'artefacte** i l'altre seguint el **mètode dels experts**.

3rA

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30		PD1 PD PD			PD2 PD PD

9.30		PD1 PD PD			PD2 PD PD
11					
12	PD1 PD PD			PD2 PD PD	
13	PD1 PD PD			PD2 PD PD	

3rB

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30		PD1 PD PD		PD2 PD PD	
9.30		PD1 PD PD		PD2 PD PD	
11	PD1 PD PD				PD2 PD PD
12	PD1 PD PD				PD2 PD PD
13					

4t d'ESO

Aclariments previs: Els projectes dirigits (PD) de quart són dos projectes de quatre hores setmanals, per això es diferencia PD1 de PD2 i un de dues hores PD3. En una mateixa setmana es treballen tres projectes dirigits: dos seguint el **mètode de l'objecte o l'artefacte** (PD1 i PD3) i un tercer seguint el **mètode dels experts** (PD2).

4tA	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PD3	PD1 PD PD		PD2 PD PD
9.30		PD3	PD1 PD PD		PD2 PD PD
11					
12	PD1 PD PD			PD2 PD PD	
13	PD1 PD PD			PD2 PD PD	

4+B	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					PD2 PD PD
9.30			PD2 PD PD		PD2 PD PD
11	PD1 PD PD		PD2 PD PD	PD3	
12	PD1 PD PD	PD1 PD PD		PD3	
13		PD1 PD PD			

5.3 Projecte de lliure elecció: PII

5.3.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 7:

-Avaluar de manera senzilla, natural i en moment adequat.

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 10:

-Utilitzar metodologies globalitzadores.

Objectiu 11:

-Fomentar, implementar i potenciar el treball en grups cooperatius, tant en l'alumnat com en el professorat.

5.3.2 Mètode de treball

Aquesta tipologia de projectes esta present en tots els nivells de l'ESO.

El professorat haurà d'establir quins conceptes i objectius curriculars haurà de treballar l'alumnat en aquestes franjes horàries (a l'apartat 5.3.3 s'exposen alguns exemples concrets).

El resultat final del treball podrà ser un dossier o bé un/uns objectes i/o artefactes concrets.

En tot el procés s'hauran de seguir 7 fases:

a. Identificació del tema

El tema seleccionat ha de ser prou ampli de manera que permeti a l'alumnat implicar els seus interessos. S'ha d'adequar a l'alumnat tenint present que els gustos i interessos són diferents segons les edats.

En aquesta fase prèvia el professorat ha d'explicitar els objectius i els continguts que s'han d'aprendre.

b. Elaboració de l'índex inicial

Després de l'elecció i clarificació del tema es confecciona un índex.

Aquest índex l'elaboren conjuntament els nois i noies proposant els diferents apartats, el guió del treball. D'aquesta forma es posen de manifest els **coneixements previs** de l'alumnat.

c. Organització dels subtemes

En aquesta fase es comença a treballar en grups cooperatius.

A partir de l'activitat anterior, s'estableixen les previsions de la distribució de les tasques de recerca i del temps que es disposa per a realitzar-les, entre els grups de treball.

d. Recerca d'informació i tractament d'aquesta informació

En aquesta fase l'estudiant busca, selecciona i relaciona la informació per convertir-la en coneixement.

e. Revisió de l'índex inicial

Després d'obtenir la informació, es revisa entre tot el grup-classe l'índex inicial. És possible que siguin necessaris canvis, modificacions a partir d'aquests nous coneixements i es prepara l'acció del producte final (dossier, objectes o artefactes.), segons els objectius pre-fixats a l'inici del projecte.

f. Elaboració del producte final

En aquesta fase es concreta el que, per l'alumnat és el producte del seu projecte (dossier, artefacte, objecte...)

g. Avaluació

L'avaluació es concreta a dos nivells:

- *Avaluació individual*: cada noi/a recapitula i reflexiona sobre el treball realitzat en cada jornada i sobre el que ha après. Per aquesta avaluació es poden utilitzar unes graelles com la que presentem a continuació, afegint la reflexió personal. Aquestes graelles les guardarà cada alumne/a i les haurà d'afegir en el dossier, al final del projecte.

--	--	--	--

-*Co-avaluació*: Aquesta avaluació la realitzen conjuntament professorat-alumnat. És una fase de metacognició, on s'ha de reflexionar descontextualitzant i aplicant en d'altres situacions la informació treballada, per tal que les conclusions es puguin generalitzar com, per exemple, aprendre a fer un índex, treballar metodicament, a analitzar...

5.3.3 Exemples de possibles projectes segons els cursos

Els exemples que es proposen responen a l'experiència docent, a l'observació de les preferències i necessitats de l'alumnat de cada curs de l'ESO.

1r d'ESO

En aquest nivell a la major part de l'alumnat l'interessa el món animal (inclòs l'alumnat més difícil que, actualment, pot estar en una Unitat d'Adaptació Curricular).

És per això que desde la motivació proposo:

El nostre zoo particular. Com podem fer un petit zoo a l'institut?

No cal espantar-se amb aquest enunciat! ha de ser un zoo discret: peixeres, formiguer, ocells...

Aquest projecte permet classificar, observar, dissenyar, comptar, construir, llegir, escriure...es a dir treballar un seguit d'objectius claus per a la formació.

2n ESO

Un dels temes que podrien treballar seria:

Construim un observatori metereològic

En aquest projecte, l'alumnat, hauria de construir aparells medidors (pluviòmetre, anemòmetre, penell, baròmetre...) i la caseta-observatori.

A més de tots els coneixements específics necessaris també aprendran a ser **sistemàtics** en les medicions, **constants**, aspectes bàsics que es poden extrapolar i generalitzar per aplicar-los en d'altres situacions quotidianes.

3r d'ESO

En aquest nivell és molt important que es responsabilitzin seriosament del seu aprenentatge i una manera de fer-ho és que siguin ells/es qui es responsabilitzin de l'aprenentatge d'altres nens/es més petits. Per això la proposta de projecte és:

Què podem ensenyar als més petits amb contes?

Hauràn de pensar conceptes fonamentals per els nens/es més petits (de primària), ser creatius i utilitzar el conte com a eina d'aprenentatge, elaborar els contes, compaginar-los per a publicar-los posteriorment, il.lustrar-los,...

4t d'ESO

És bàsic que l'alumnat d'aquest nivell es prepari per al món laboral i entengui "les regles del joc" tocant de peus a terra. Per això la proposta és:

Montem el nostre negoci

En aquest projecte hauran de realitzar un estudi de mercat, conèixer el marc legal, analitzar les seves preferències i habilitats, la distribució del treball, la importància del treball individual dins la col·lectivitat, etc.

5.3.4 Distribució dels PII en el marc horari

1r d'ESO

En aquest nivell només hi haurà un projecte de lliure elecció el segon trimestre, donat que han de treballar a l'aula multi-accés.

1A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PII			
9.30		PII			
11					
12					
13					

1B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PII			
9.30		PII			
11					
12					
13					

2n ESO

A nivell de 2n hi ha dos projectes de lliure elecció el primer trimestre de tres hores cadascún i un en el segon i en el terder trimestre, també de tres hores.

2A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					PII 2 PII
9.30					
11		PII1 PII	PII1 PII	PII 2 PII	
12		PII1 PII		PII 2 PII	
13					

2B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					
9.30					PII2 PII
11		PII1 PII	PII1 PII		PII2 PII
12			PII1 PII		PII2PII
13					

3r d'ESO

A tercer es treballen tres projectes de lliure elecció el primer trimestre (dos de tres hores setmanals i un de dues hores) i un el segon i tercer trimestre de tres hores cadacun d'ells.

3 A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30	PII1		PII 2		
9.30	PII1		PII 2		
11	PII1		PII3 PII PII		PII3 PII PII
12					PII3 PII PII
13					

3 B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30	PII1		PII1		PII3 PII PII
9.30	PII1		PII2		PII3 PII PII
11			PII2		
12			PII3 PII PII		
13					

4t d'ESO

Com es pot veure en l'horari, l'alumnat de quart treballarà tres hores setmanals cada trimestre utilitzant aquesta metodologia.

4A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					
9.30					
11			PII PII PII		
12		PII PII PII	PII PII PII		
13					

4B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PII PII PII			
9.30		PII PII PII			
11					
12			PII PII PII		
13					

5.4 Macro-projecte de comunicació:

Projecte de ràdio: PR

Projecte de televisió: PV

Projecte de ràdio concret: PRD

Projecte de televisió concret: PTV

5.4.1 Objectius de PEC referenciats

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 7:

-Avaluar de manera senzilla, natural i en el moment adequat.

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar a l'alumnat en el seu esperit crític.

Objectiu 10:

-Utilitzar metodologies globalitzadores.

Objectiu 11:

-Fomentar, implementar i potenciar el treball en grups cooperatius.

Objectiu 12:

-Obrir el centre a la comunitat educativa.

Objectiu 13:

-Realitzar un projecte de ràdio i televisió del centre.

5.4.2 Justificació-organització

a. Per què la televisió i la ràdio?

Tots estem immersos en una societat on els mitjans de comunicació tenen una importància fonamental.

Ens arriben tot tipus de missatges i és fa imprescindible que el nostre alumnat sigui crític amb tota aquesta informació, que sigui capaç de seleccionar, segons els seus interessos i la seva validesa.

Per això és necessària l'alfabetització en aquests mitjans, que'ls permeti comprendre, analitzar i produir el discurs audiovisual per tal de no ser consumidors acrítics.

El coneixement del medi permet ser crític en quan a la qualitat formal i el coneixement de continguts fa que puguin relativitzar els medis i veure les manipulacions, moltes vegades implícites, que es produeixen.

Aquest macro-projecte de comunicació, a més d'alfabetitzar l'alumnat en aquests mitjans, també permet:

- Motivar i interessar l'alumnat.
- Fomentar la creativitat.
- Realitzar altres aprenentatges amb nous enfocaments, es a dir, globalitzar continguts curriculars.
- Fomentar l'autonomia i la responsabilitat de l'alumnat.
- Superar la timidesa i les dificultats expressives.
- Treballar en grups cooperatius.
- Relacionar-se amb la resta de companys del centre.
- Desenvolupar l'esperit crític.

Cal dir que el professorat no cal que sigui expert en mitjans de comunicació, alumnat i professorat poden avançar, conjuntament, en aquest coneixement dels medis.

b. Com ens organitzem?

Els nois i noies en el seu horari tenen adjudicats uns espais per a realitzar diferents aspectes d'aquest projecte. A més cada curs té una *tarda d'informació* (TI), que també pot utilitzar per la gravació d'espais tant videogràfics com radiofònics (en l'apartat 4 estan detallats aquests horaris).

D'aquest macro-projecte es desprenen uns nous càrrecs tant pel professorat com per l'alumnat de 4t d'ESO: **els coordinadors d'audiovisuals** (dos professors i tres alumnes de 4t).

Quines són les funcions d'aquests coordinadors d'audiovisuals?

-Setmanalment, en la tarda d'informació es fa un repàs d'instal.lacions: inventari, bateries, cintes, neteja d'aparells, notificació de reparacions...

-En aquest espai horari es fa una reunió per tal de programar l'ús de les instal.lacions setmanalment: s'han de programar els espais tenint en compte les gravacions i necessitats de tots els cursos. Activitat que dona a l'alumnat una visió general de tot el centre.

Planing setmanal

Setmana del al de	Plató de TV	Estudi de ràdio
Dilluns		
Dimarts		
Dimecres		
Dijous		
Divendres		

-Fer propostes de compra de material.

-Organització de videoteca i fonoteca (ràdio).

Per poder realitzar aquest projecte són necessàries dues aules específiques: el plató de TV i l'estudi de gravació de ràdio. Pot semblar molt complex i costós crear aquestes dues aules però s'ha de tindre en compte que, a l'inici, no cal que tot el material d'aquestes aules hi sigui es pot anar construint segons les necessitats de la pràctica i certs materials els poden realitzar els propis alumnes. Aquest projecte es contempla des de la pràctica real, després d'haver realitzat TVB-10 (televisió d'un centre concret de Badalona)

Es podria començar amb:

Plató de TV:

Indispensable	Recomanable
<ul style="list-style-type: none">- Magnetoscopi per al visionat (lector)- Magnetoscopi per a l'editatge (editor)- Dues càmeres- Dos trespeus- Monitors/tv per al visionat col.lectiu- Micro unidireccional- Auriculars- Cables	<ul style="list-style-type: none">- Monitor per al visionat individual i per a l'editatge.- Magnetoscopis dissenyats especialment per a la postproducció que incorporen en un sol aparell lector, editor, efectes, etc.- Taules d'efectes especials.- Taula d'editatge.- Tituladores.- Equip d'il.luminació.

Estudi de gravació de ràdio

Imprescindible

- Reproductors d'audio (cassets, cd...)
- Taula de mescles de so.
- Equip *hifi*.
- Altaveus.
- Aparell de cd.
- Amplificador.
- Micros.
- Auriculars.

Per aconseguir aquests materials es pot demanar a les famílies que donin al centre tot aquell material que tenen a casa i que no utilitzen i a empreses que renoven la maquinaria. També, si és possible, s'hauria de mantenir una partida de la dotació del centre per audiovisuals i s'haurien d'aprofitar les convocatòries de l'Administració contactant amb el PMAV.

5.4.3 Exemples de possibles treballs d'aquest projecte

Els temes de les activitats de ràdio i televisió seran els mateixos ja que així evidenciaran les diferències entre els dos mitjans de comunicació.

Curs	Hores setmanals		Continguts projectes	
	TV	Ràdio	TV	Ràdio
1r ESO	2 hores 3rt	2 hores 2nt	<p>Conèixer el mitjà.</p> <p>Animació.</p>	Conèixer el mitjà.
2n ESO	3 hores 3rt	3 hores 2nt	Info rmatius.	Info rmatius.

			Anuncis.	Anuncis.
3r ESO	3 hores 3rt	3 hores 2nt	Mag azin . Dramatitzacio ns	Mag azin . Dramatitzacio ns
4t ESO	3 hores 3rt	3 hores 2nt	Doc ume ntal . Vide o- clip	Doc ume ntal . Espai musical

Amb tots els projectes de televisió i de radio, realitzats al llarg del curs es farà un muntatge elaborant una programació que contingui tots els espais emesos reproduint la realitat d'una programació de cada mitjà.

Pot servir com a referent bibliogràfic la publicació: *El vídeo: estratègies i recursos didàctics*; varis autors, coordinadors Roger Llovet, Aurora Maquinay i Anna Vera; Generalitat de Catalunya, publicació on hi ha activitats i informacions per a treballar aquest medi.

5.4.4 Distribució dels PR, PV, PRD i PTV en el marc horari

1r d'ESO

1A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PV			PR
9.30		PV			PR
11					
12					
13					

15.30		
16.30		

TI	TI	TI
TI	TI	TI

1B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PV			PR
9.30		PV			PR
11					
12					
13					

15.30		
16.30		

TI	TI	TI
TI	TI	TI

2n ESO

2A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					PRD
9.30					
11		PTV	PTV	PRD	
12		PTV		PRD	
13					

15.30		TI TI TI	
16.30		TI TI TI	

2B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					
9.30					PTV
11		PRD	PRD		PTV
12			PRD		PTV
13					

15.30		TI TI TI	
16.30		TI TI TI	

3r d'ESO

3 A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30	PRDPTV				
9.30	PRDPTV				
11	PRDPTV				
12					
13					

15.30	TI TI TI		
16.30	TI TI TI		

3 B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30			PRDPTV		
9.30			PRDPTV		
11			PRDPTV		
12					
13					

15.30	TI TI TI		
16.30	TI TI TI		

4t d'ESO

4A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30		PRDPTV			
9.30		PRDPTV			
11		PRDPTV			
12					
13					

15.30		
16.30		

TI TI TI
TI TI TI

4B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					
9.30					
11				PRDPTV	
12				PRDPTV	
13				PRDPTV	

15.30		
16.30		

TI TI TI
TI TI TI

5.5 Projecte personal: PT

5.5.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 2:

-Reconèixer, identificar i potenciar l'espectre intel·lectual de l'alumnat.

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 7:

-Avaluar de manera senzilla, natural i en el moment adequat.

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar a l'alumnat en el seu esperit crític.

Objectiu 11:

-Fomentar, implementar i potenciar el treball en grups cooperatius.

5.5.2 Mètode de treball

Els projectes personals són un tipus de treball que es realitza en cooperació entre l'alumnat dels diferents nivells.

L'aprenentatge entre iguals que en els altres projectes es realitza segons una visió horitzontal (els grups cooperatius es formen amb companys de la mateixa classe), en els projectes personals es realitza en vertical es a dir, són els alumnes més grans els que treballen conjuntament amb els petits. Així l'alumnat de primer d'ESO treballarà amb el de tercer i l'alumnat de segon amb el de quart.

Cada alumne/a de primer cooperarà amb un/a de tercer per a realitzar una feina concreta i cada alumne/a de segon amb un/a de quart.

Aquestes parelles de treball s'agruparan segons el seu espectre intel·lectual, donat que ha de ser similar; podem dir, doncs, que aquestes agrupacions seràn homogènies.

A mesura que l'alumnat creix en aquest centre, es pot anar observant com evoluciona el seu conjunt d'intel·ligències i, així mateix, les seves preferències. Per tant no ha de ser gaire difícil d'agrupar l'alumnat en funció d'aquest aspecte.

Val a dir que l'alumnat de primer no començarà aquest tipus de projecte fins al segon trimestre ja que són imprescindibles les hores d'aula multi-accés del primer trimestre per reconèixer l'espectre intel·lectual d'aquest alumnat que arriba nou al centre. S'ha de tenir present que les intel·ligències mai es mostren en estat pur, s'ha d'observar el conjunt d'elles, i veure les preferències, aquells aspectes que cada alumne/a més valora i té més facilitat.

Les parelles de treball es decideixen conjuntament professorat-alumnat, en una primera trobada entre les classes dels diferents nivells.

No només el treball concret es realitza entre les parelles d'alumnes, també s'avaluen cooperativament.

5.5.3 Exemples de treballs per aquests projectes

La tria de projectes es realitzarà segons un llistat de propostes adequades a les diferents vies d'accés més adients a les diferents intel·ligències. És molt important que totes les activitats siguin de caràcter creatiu.

Només cinc de les set intel·ligències es tindran en compte per a fer els grups ja que en dues de les tres tardes setmanals es treballen específicament la interpersonal i la intrapersonal.

Possibles propostes segons els perfils intel·lectuals:

Intel·ligència lingüística	Intel·ligència logico-matem.	Intel·ligència musical	Intel·ligència cinètica-corp.	Intel·ligència visual-espacial
<ul style="list-style-type: none"> -Diari-revista del centre. -Centre de redacció. La resta d'alumnat del centre pot fer articles 	<ul style="list-style-type: none"> -Activitats de deducció -Hipòtesi diverses que han de demostrar -Propostes que impliquin càlculs matemàtics (la població del centre segons nacionalitats, per exemple) -Jocs de càlcul -Màquines, invents 	<ul style="list-style-type: none"> -Obres musicals. Edició d'una gravació d'obres realitzades per ells/es -Estudis d'algún compositor, cantautor concret -Formació de DJ 	<ul style="list-style-type: none"> -Estudis d'una dansa concreta -Dissenyar jocs espacials -Muntar obres en mímica 	<ul style="list-style-type: none"> -Realitzar obres plàstiques: pintura, escultura, maquetes arquitectòniques -Realitzar obres artesanals: objectes d'ús quotidià, de disseny.

5.5.4 Distribució dels PT en el marc horari

En la distribució dels PT en marc horari coincideixen les hores entre 1r i 3r curs d'ESO i entre 2n i 4t d'ESO ja que com s'ha dit, anteriorment, han de treballar junts.

1r d'ESO

1A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30			PT PT		
9.30			PT PT		
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

1B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30	PT PT				
9.30	PT PT				
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

2n ESO

2A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30				PT PT PT	
9.30				PT PT PT	
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

2B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30	PT PT PT				
9.30	PT PT PT				
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

3r d'ESO

3 A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30			PT PT		
9.30			PT PT		
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

3 B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30	PT PT				
9.30	PT PT				
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

4t d'ESO

4A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30				PT PT PT	
9.30				PT PT PT	
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

4B	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30	PT PT PT				
9.30	PT PT PT				
11					
12					
13					

15.30				
16.30				

5.6 Projecte personal de taller (PPT)

5.6.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 2:

-Reconèixer, identificar i potenciar l'espectre intel.lectual de l'alumnat.

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 7:

-Avaluar de manera senzilla, natural i en el moment adequat.

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 10:

-Utilitzar metodologies globalitzadores.

Objectiu 12:

-Obrir el centre a la comunitat educativa.

5.6.2 Mètode de treball

Aquesta tipologia de projectes es treballa amb l'alumnat de tercer i de quart d'ESO. Forma part d'una tasca molt important dels centres educatius: realitzar una bona feina d'orientació pel futur, tant des del punt de vista d'una professió com dels possibles estudis posteriors.

Aquesta orientació treballada des d'aquests Projectes Personals de Taller es complementa amb les activitats que realitza l'alumnat d'aquests dos nivells en les tardes de coneixement intra i interpersonal que, posteriorment, queden explicitades (CI i CR). L'equip de professorat del nivell, segons la observació realitzada en els cursos anteriors, haurà de definir de 10 a 12 tallers relacionats amb 12 especialitats professionals (mon laboral i estudis superiors). Aquests tallers han d'estar relacionats amb els potencials, aptituds i preferències de l'alumnat. Les agrupacions seran homogènies en les tallers donat que els espectres intel·lectuals seran semblants, molt relacionades amb les agrupacions dels Projectes Personals (PT) que en l'apartat anterior s'han definit.

Aquesta tipologia de projectes serà diferent en algú aspecte per l'alumnat de tercer respecte del de quart. El sistema de treball per tallers és el mateix per als dos cursos però l'alumnat de tercer estarà relacionat amb experts externs al centre mitjançant visites explicatives i conferències en canvi l'alumnat de quart realitzarà pràctiques en diferents llocs, com a aprenents, per així poder viure d'aprop les característiques de les especialitats que desitjen realitzar quan acabin l'ESO en el centre.

Tots els tallers previstos haurien d'estar relacionats amb el barri on s'inscriu el centre per tal que l'alumnat fos conscient de les possibilitats laborals del seu entorn.

També, adequant-se al màxim a les característiques dels tallers, cada trimestre l'alumnat hauria de realitzar obres socials al barri: relacionades amb la salut, l'entorn ambiental, les persones...

Al llarg dels tres trimestres de tercer i de quart l'alumnat treballarà aspectes diferents dels tallers:

1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre
<ul style="list-style-type: none"> -Presca de contacte amb el taller-especialitat. -Activitats pròpies del taller-especialitat realitzades amb el professorat del centre. -Recerca de llocs per a realitzar les pràctiques (per l'alumnat de 4t). -Recerca de personal especialista-expert extern al centre per conferències, visites al centre...(alumnat de 3r i 4t) -Activitats socials al barri. 	<ul style="list-style-type: none"> -Contacte directe amb experts externs, diferents punts de vista. -Realitzen les activitats pròpies del taller amb el professorat del centre i, esporàdicament, amb els experts externs (alumnat de 3r i de 4t). -Activitats socials al barri. 	<ul style="list-style-type: none"> -L'alumnat de 3r continua com el segon trimestre i l'alumnat de quart realitza les pràctiques fora del centre. -Activitats socials al barri.

Els diferents tallers es poden agrupar en tres grans blocs:

Bloc 1	Bloc 2	Bloc 3
Mon laboral	Cicles formatius	Universita †
-Dependent de comerç. -Carpinteria. -Restauració. -Construcció. -Altres adequats a l'alumnat.	-Educació infantil. -Mecànica-automoció. -Informàtica. -Estètica i perruqueria -Altres adequats a l'alumnat.	-Lletres -Ciències -Tecnològiques -Artístiques -Altres adequats a l'alumnat.

De cada bloc es poden seleccionar 3 o 4 tallers i es podria preveure que, dins d'un mateix bloc, es realitzin activitats que permetin donar a conèixer a tot l'alumnat d'aquell bloc les característiques de cada taller i que, fins al segon trimestre de tercer, sigui possible canviar de taller.

5.6.3 Distribució dels PPT en el marc horari

En aquest marc curricular també hi figuren les tardes d'informació (TI) ja que és un espai que permet realitzar visites i rebre personal extern i les tardes de CI i de CR, que serveixen com a complement d'aquesta tasca d'orientació professional que suposen els PPT

3r d'ESO

L'alumnat de tercer d'ESO disposa de dues hores setmanals per a fer aquests tallers.

3 A	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30				PP† PP†PP†	
9.30				PP† PP†PP†	
11					
12					
13					

15.30	TI TI TI	CI CI CI
16.30	TI TI TI	CI CI CI

CR CR CR
CR CR CR

3 B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12		PP† PP†PP†			
13		PP† PP†PP†			

15.30	TI TI TI	CI CI CI
16.30	TI TI TI	CI CI CI

CR CR CR
CR CR CR

4t d'ESO

L'alumnat de quart el primer trimestre realitzarà tres hores de taller a la setmana i dues hores el segon i tercer trimestre.

4A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11		PP†			
12					PP† PP†PP†
13					PP† PP†PP†

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

4B

Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
-------------	-------------	--------------	------------	-------------------

8.30					
9.30					
11					PP† PP†PP†
12					PP† PP†PP†
13				PP†	

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

6. Les tardes al centre

6.1 Introducció

En totes les tipologies de projectes que es treballen en aquest centre es potencien, per aplicar les teories de Gardner de les IM, les diferents intel·ligències dels nois/ies. És, però, molt important per l'èxit de l'alumnat que una vegada hagin acabat l'ensenyament obligatori, siguin conscients de la seva personalitat, de les seves capacitats per poder controlar-se i automotivar-se (intel·ligència intrapersonal) i que siguin capaços de posar-se en el lloc de l'altre i saber tractar les altres persones (intel·ligència interpersonal). Dos objectius finals de l'ESO posen, també, de manifest la importància de treballar aquests aspectes:

Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptant actituds de flexibilitat, solidaritat, interès i tolerància, per superar inhibicions i prejudicis i rebutjar tot tipus de discriminacions per raó d'edat, de raça, de sexe i de diferències de caràcter físic, psíquic, social i altres característiques personals.

Analitzar els mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, d'una manera especial els relatius als seus drets i deures com a ciutadà dins els àmbits socials més immediats -el centre educatiu, la població, la comarca i la nació-, que li permetin elaborar judicis i criteris personals, i actuar amb autonomia i iniciativa en la vida activa.

Per aconseguir que l'alumnat sigui capaç d'assolir aquests dos objectius generals de l'ESO és necessari que tingui estratègies

per a treballar qualsevol tipus de conflicte, entenent que un conflicte pot ser qualsevol presa de decisió, desavinença i "diferència". L'ésser "social" està immers en el conflicte i el fet de resoldre'l permet el creixement personal i el desenvolupament com a persones competents socialment.

Per això és imprescindible treballar aquestes dues intel·ligències en els centres educatius. En el centre que aquí es proposa, en dues de les tres tardes que l'alumnat té, es realitza un treball específic per a desenvolupar aquests aspectes: *la tarda de coneixement intrapersonal* i *la tarda de coneixement interpersonal*.

No tot l'alumnat té bones condicions d'estudi a casa (accés a la informació i un espai per treballar) per poder realitzar recerques o determinades feines fora de l'horari lectiu.

Les trobades entre alumnes són difícils de coordinar en una estructura organitzativa rígida, fins i tot una sortida d'interès curricular pot suposar dificultats d'organització horària i de personal acompanyant. Per aquestes raons es crea en el centre proposat *la tarda d'informació*, dues hores setmanals reservades per poder realitzar aquestes activitats i d'altres que s'especificaran en aquest apartat.

**6.2 Tarda de coneixement
intrapersonal (CI) i interpersonal
(CR)**

6.2.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 1:

-Formar un alumnat competent socialment.

Objectiu 2:

-Reconèixer, identificar i potenciar l'espectre intel.lectual de l'alumnat.

Objectiu 3:

-Desenvolupar el coneixement inter i intrapersonal.

Objectiu 5:

-Fomentar l'aprenentatge significatiu.

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar l'alumnat en el seu esperit crític.

6.2.2 Com es treballa el coneixement intrapersonal i l'interpersonal?

Elaborar el contingut de quatre crèdits de 30 hores (equivalent a les 2 hores setmanals de coneixement intrapersonal i a les 2 hores setmanals de coneixement interpersonal) per cada curs de l'ESO podria ser la feina d'una llicència d'estudis per això és materialment impossible de realitzar aquesta tasca en aquest projecte. No obstant això, sí que s'exposaran, a continuació, metodologies comunes, les distribucions possibles de continguts i exemples d'activitats concretes.

Per poder elaborar les programacions d'aquesta tipologia de projectes es pot recórrer a treballs ja realitzats d'aquesta temàtica, alguns referenciats en la bibliografia.

Goleman en el seu llibre "La intel·ligència emocional" explicita que l'educació ha d'incloure en el programa d'estudis l'aprenentatge d'habilitats com:

- L'autoconeixement
- L'autocontrol
- L'empatia
- El saber escoltar
- Tècniques de resolució de conflictes
- L'aprenentatge de col.laborar amb els altres

Remarca 7 ingredients clau per aprendre a aprendre:

A. **Confiança:** entesa com a la sensació de controlar i dominar el propi cos, la pròpia conducta i el propi món.

- B. **Curiositat:** sensació que el fet de descobrir quelcom és positiu i dóna plaer.
- C. **Intencionalitat:** Desig i capacitat d'aconseguir coses i d'actuar en conseqüència.
- D. **Autocontrol:** capacitat, apropiada a l'edat, de modular i controlar les pròpies accions.
- E. **Relació:** capacitat de relacionar-se amb els altres, basada en la comprensió mútua.
- F. **Capacitat de comunicar:** desig i capacitat d'intercanviar verbalment idees, sentiments i conceptes amb els altres. Aquesta capacitat exigeix la confiança i el plaer de relacionar-se.
- G. **Cooperació:** capacitat d'harmonitzar les pròpies necessitats amb les dels altres en activitats grupals.

En tots els projectes d'aquest centre proposat es treballen la major part d'aquests ingredients. Les metodologies globalitzadores i el predomini del treball en grup cooperatiu ho permeten, però, com ja deia en la introducció d'aquest apartat és necessari un treball específic que reforci l'*alfabetització emocional* i la *resolució de conflictes* i aquesta és la tasca a realitzar en aquest dos projectes que ens ocupen.

Distribució dels objectius

Per aconseguir plenament els 7 ingredients citats anteriorment es treballaran, en les tardes de coneixement intrapersonal (CI), les habilitats emocionals i, en les tardes de coneixement interpersonal (CR), les habilitats cognitives i les habilitats de conducta	
--	--

Objectius de les tardes de CI	Objectius de les tardes de CR
Habilitats emocionals	Habilitats cognitives

<ul style="list-style-type: none"> -Ser capaç d'identificar i etiquetar els sentiments. -Ser capaç d'expressar els sentiments. -Ser capaç d'avaluar la intensitat dels sentiments. -Ser capaç de controlar els sentiments. -Ser capaç de demorar la gratificació. -Ser capaç de controlar els impulsos. -Ser capaç de reduir l'estrés. -Ser capaç de conèixer la diferència entre els sentiments i les accions. -Ser capaç de tenir un coneixement ajustat d'ell/a mateix/a (autoestima). 	<ul style="list-style-type: none"> -Ser capaç de parlar amb un mateix "diàleg intern". -Ser capaç de saber llegir i interpretar els indicadors socials. -Ser capaç de dividir en fases el procés de presa de decisions i de resoldre problemes. -Ser capaç de comprendre el punt de vista dels altres. -Ser capaç de comprendre les normes de conducta. -Ser capaç de mantenir una actitud positiva davant la vida. -Ser capaç de tenir consciència d'un mateix.
	<p style="text-align: center;">Habilitats de conducta</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ser capaç de comunicar-se mitjançant el contacte no verbal: visualment, amb l'expressió facial, amb el to de veu, el gest. -Ser capaç d'enviar missatges clars, de respondre de manera eficaç a la crítica, de resistir-se a les influències negatives, d'escoltar els altres, de participar en grups positius de companys.

Distribució dels continguts segons els cursos

Cada curs de l'ESO requereix una temàtica i uns continguts específics que s'adeqüin al grau de maduresa i de coneixements de l'alumnat, és per això que una possible proposta curricular podria ser la que segueix:

	Coneixement intrapersonal	Coneixement interpersonal
1rESO	Alfabetització emocional I	Mètode de resolució de conflictes SOCS
2nESO	Alfabetització emocional II	Programa de Competència Social 1r cicle Manuel Segura i Margarita Arcas
3rESO	Rebre pautes per definir els seus interessos, segons el seu perfil intel.lectual.	Programa de Competència Social 2n cicle Manuel Segura i Margarita Arcas
4tESO	Rebre pautes per definir el seu perfil professional.	Adequació del programa anterior proposant casos concrets relacionats amb el món laboral

En els annexos 3 i 4 hi ha exemples de sessions per a treballar aquests projectes.

6.3 Tarda d'Informació: TI

6.3.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 4:

-Treballar la resolució de conflictes. Formar un equip de mediadors (professorat i alumnat).

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 11:

-Fomentar, implementar i potenciar el treball en grups cooperatius, tant en l'alumnat com en el professorat.

Objectiu 12:

-Obrir el centre a la comunitat educativa.

Objectiu 13:

-Realitzar un projecte de ràdio i televisió del centre.

6.3.2 Què es treballa en aquestes Tardes d'Informació?

Cada grup-classe
disposa de dues hores
setmanals, per la
tarda, anomenades
Tardes d'Informació.
En aquestes hores està
previst que es puguin
atendre un seguit
d'aspectes i activitats.
Aquestes activitats són:

a. Biblioteca: com ja s'ha dit anteriorment no tot l'alumnat disposa d'unes bones condicions d'estudi a casa, sobretot en quant a les fonts d'informació i a l'espai de treball. És fa necessari, per tant, que per a realitzar determinades recerques disposin de la biblioteca de l'aula per aconseguir les informacions.

b. Coordinació d'audiovisuals: En el macro-projecte de comunicació proposat ja es comenta la necessitat de coordinació per tal de programar l'ús del plató de televisió i de l'estudi de ràdio, repassar les instal·lacions, fer inventari, reparacions, propostes de compres de material i organitzar la videoteca i la fonoteca. En aquestes tardes d'informació, l'equip d'audiovisuals realitzarà aquestes tasques.

c. Gravació de programes de TV i ràdio: En aquestes tardes, i segons la planificació, es gravaran els diferents programes realitzats per cada grup classe.

d. Formació de mediadors: Les hores de formació en mediació es realitzaran dins l'horari lectiu en aquestes tardes d'informació.

e. Visites d'experts: aquestes tardes també es poden utilitzar per a rebre visites d'experts externs al centre relacionats amb els PPT (projectes personals de taller) i amb qualsevol projecte que es dugui a terme en el centre i necessiti aquestes col·laboracions externes.

f. Visites i sortides a llocs d'interès: aquestes hores poden destinar-se a sortir del centre per a realitzar les pràctiques que ha de dur a terme l'alumnat de quart d'ESO en els Projectes Personals de Taller i d'altres visites necessàries per a qualsevol projecte del centre.

g. Programes d'intervenció al barri: El centre ha d'obrir-se al barri i realitzar una tasca social, projecte situat en els PPT (projecte personal de taller). És necessari avaluar i detectar les necessitats del barri on s'ubica el centre, realitzant, per això, entrevistes, treballs de camp, estudis sobre els serveis que ofereix el barri, etc.

6.4 Distribució dels CI, CR i TI en el marc horari

1r d'ESO

1A

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	CI	CI	CI	CR	CR	CR
16.30	CI	CI	CI	CR	CR	CR

TI	TI	TI
TI	TI	TI

1B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	CI	CI	CI	CR	CR	CR
16.30	CI	CI	CI	CR	CR	CR

TI	TI	TI
TI	TI	TI

2n ESO

2A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	CI	CI	CI	TI	TI	TI
16.30	CI	CI	CI	TI	TI	TI

CR	CR	CR
CR	CR	CR

2B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	CI CI CI	TI TI TI
16.30	CI CI CI	TI TI TI

CR CR CR
CR CR CR

3r d'ESO

3 A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	TI TI TI	CI CI CI
16.30	TI TI TI	CI CI CI

CR CR CR
CR CR CR

3 B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	TI TI TI	CI CI CI
16.30	TI TI TI	CI CI CI

CR CR CR
CR CR CR

4t d'ESO

4A

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

4B

	Dillu ns	Dima rts	Dime cres	Dijou s	Dive ndre s
8.30					
9.30					
11					
12					
13					

15.30	CI CI CI	CR CR CR
16.30	CI CI CI	CR CR CR

TI TI TI
TI TI TI

**7. Com es resolen
els conflictes en
el centre?**

7.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 1:

-Formar un alumnat competent socialment.

Objectiu 4:

-Treballar la resolució de conflictes. Formar un equip de mediadors (professorat i alumnat).

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar l'alumnat en el seu esperit crític.

7.2 Una mirada al conflicte. El clima de centre

Si bé no és imprescindible un clima de centre concret en general, hi ha actituds que suposen un impediment per a un bon programa de resolució de conflictes.

En un centre on preval l'autoritarisme i la rigidesa, no només es dificulta la posada en marxa de programes de resolució de conflictes, sinó que també es provoca la desmotivació, la manca d'iniciativa del professorat i s'anul·la la participació de l'alumnat. Aquests dos últims estats positius, de professorat i alumnat, són imprescindibles per a uns bons resultats; l'alumnat no pot restar passiu, ser un simple espectador del seu aprenentatge, ha de construir-lo juntament amb el professorat que l'acompanya. No és una feina fàcil la democratització real dels centres, tots els estaments necessiten fer el canvi, l'alumnat no està acostumat a dialogar i a responsabilitzar-se de les seves

actituds, tampoc el professorat està acostumat a ser facilitador i dinamitzador de grups en lloc de comunicador de fets i/o conceptes concrets. És difícil, a vegades, escoltar i respectar l'opinió de l'alumnat si es considera que, com a professor/a, es té la veritat absoluta.

Entre tots hem d'aconseguir que el concepte de rivalitat i oposició, que moltes vegades es troba implícit, entre els diferents estaments que componen un centre educatiu, canviï per el de cooperació i enteniment.

Per a millorar el clima de centre és necessari que totes les parts que el constitueixen sentin la necessitat de canvi i s'analitzin i verbalitzin els objectius que es desitgen aconseguir. D'aquesta manera es pot elaborar un projecte educatiu que reculli els interessos de tots, contribuint a la democratització real citada anteriorment.

En els inicis el canvi suposa un gran esforç però, a llarg termini, és més rendible ja que aquesta millora suposa un canvi real intern. El que està clar és que anar al centre ha de ser una experiència agradable per a tothom.

Cada centre pot trobar el seu camí per aconseguir millorar el clima que en ell es genera. Fugint de la fórmula màgica inexistent, però partint d'unes idees i concepcions claus, es poden establir uns principis, analitzats i proposats en aquest projecte de centre que regeixin un determinat tipus d'actuació i que comportin aquesta millora.

Un centre que desitgi treballar el conflicte necessita d'una "cultura", d'un entorn que consideri el conflicte com una eina d'aprenentatge de tota la comunitat educativa.

Com ja s'ha dit anteriorment, el clima de centre és responsabilitat de tots els estaments, la idea que els estudiants han de ser responsables d'una part d'aquest clima és un principi bàsic de qualsevol tècnica de resolució de conflictes, alhora que se'ls forma com a individus autònoms i democràtics.

En el Projecte Educatiu de Centre que aquí es desenvolupa, s'estableixen un seguit de principis, objectius i metodologies que porten implícits mecanismes que contribueixen a aprendre des del conflicte:

-Educació per a la democràcia. Educació progressiva.

En la proposta de centre sempre es treballa seguint una visió constructivista de l'aprenentatge, partint sempre dels coneixements previs de l'alumnat.

En tot moment es demana una actitud de compromís i de participació productiva envers l'aprenentatge, tenint present que qualsevol individu que forma part de la comunitat educativa pot, pel benefici comú, expressar i resoldre els conflictes que poden aparèixer.

-Aprenentatge cooperatiu.

En l'apartat d'aquest projecte: *Com es treballa al centre?* estan exposats els avantatges que suposa aquest mètode organitzatiu. No hem d'oblidar que el treball cooperatiu suposa un seguit d'actituds de compromís, d'ajut, de col.laboració i de participació, malgrat les diferències de capacitats, sexe, ètnia,... També es troba vinculat a la millora de l'autoestima i a mantenir una actitud positiva cap a l'educació i el centre d'ensenyament.

-Pensament crític.

Les metodologies proposades promouen el fet d' *ensenyar a pensar*, és a dir, a analitzar, formular hipòtesi, predir, trobar estratègies, sintetitzar, comparar, comunicar i triar.

-Educació global de l'individu: coneixement intra i interpersonal.

Fomentar aquest aspecte de l'educació comporta atendre menys a les baralles i més a la creació de canals de comunicació i comprensió, aprenent a comunicar-se, a ser tolerants, a

expressar-se emotivament de forma positiva (autocontrol) i a mirar cap endins i cap a fora d'un mateix.

-Educació multicultural.

L'educació multicultural no significa mirar l'altre tenint una actitud de "turista". S'ha de conèixer i superar el temor envers la diferència, eliminant els prejudicis, els estereotips, per arribar, d'aquesta manera, a la comprensió positiva de l'altre i prendre consciència de la pròpia cultura i de la dels altres.

A més d'aquests principis, objectius i metodologies que comporten l'aprenentatge a partir del conflicte s'ha d'establir un llenguatge i uns valors compartits com:

-Una manera de fer del centre educatiu que transmeti seguretat i estabilitat.

-El centre educatiu ha d'ajudar als nois/es a aprendre que existeixen alternatives a la violència.

-S'han d'ensenyar tècniques de resolució de conflictes ja que aporten diferents formes de veure i de respondre al conflicte. Això dóna poder i confiança en un mateix i és una manera de prevenir les respostes violentes.

-El centre ha de transmetre un ambient no amenaçant, cooperatiu, de confiança i de diàleg grupal.

-És necessari que tota la comunitat escolar (docents, personal del centre, famílies i estudiants) compregui i es comprometi amb els principis que s'ensenyen.

-Només es pot implementar un programa de resolució positiva del conflicte si els docents poden mantenir-lo.

-Qualsevol tècnica que s'apliqui necessita, a més del clima abans esmentat, una bona planificació i formació.

-L'ingredient fonamental per l'èxit d'un programa, d'una cultura positiva sobre el conflicte, és establir un llenguatge comú per a tota la comunitat educativa.

7.3 Programa de mediació

En aquest apartat específic sobre la resolució de conflictes, s'exposa una tècnica concreta: la **mediació**

Això no vol dir que aquesta tècnica sigui la solució per a tots els conflictes que poden produir-se en un centre.

A més de crear tot un marc cultural sobre el conflicte es fa necessari l'estudi de diferents procediments específics per a la seva resolució positiva. Aquests procediments han de ser estudiats, observats, actuats i practicats abans que es puguin utilitzar efectivament.

Els procediments que comporten la resolució alternativa de disputes són: la **negociació**, la **mediació** i la **creació de consens**.

a. La negociació

És un procediment de resolució de problemes voluntari que es realitza directament entre les parts per arribar a un acord comú d'interessos.

És un procediment que no necessita una tercera persona, els participants es guien ells mateixos per a trobar el que necessiten.

En general s'ha de tendir a la negociació, aquest procediment seria l'objectiu final a aconseguir en aquesta cultura sobre el conflicte.

Per això s'ha d'ensenyar, en l'àmbit educatiu, la manera de identificar els punts de divergència de les parts, com transmetre quines són les necessitats i interessos de cadascú i, finalment, crear diverses solucions possibles (reforçant el pensament creatiu) per poder arribar a un acord.

b. La mediació

La mediació és una extensió de la negociació. Es basa també en la participació voluntària en un procés estructurat on un tercer, neutral, ajuda a les parts en conflicte a identificar i satisfer els seus interessos.

No tots els programes de mediació i els mediadors són iguals, difereixen en alguns aspectes del seu enfoc, no obstant tots tenen en comú els components que segueixen:

-Una sessió inicial.

En aquesta sessió s'informa a les parts del procés que s'ha de seguir per mediar i s'esbrina la naturalesa del conflicte. En aquesta fase es decideix si el conflicte ha de ser mediat. S'ha d'informar en tot moment que el procés de mediació és un fet voluntari i totalment confidencial.

-Tria d'un mediador/a o d'un equip de mediació.

En aquesta fase es tracta de trobar el mediador/a o l'equip de mediació que és més adequat tenint en compte els aspectes de confiança de les parts cap el/la mediador/a.

La confiança és un element essencial, molts programes de mediació intenten fer coincidir les característiques del mediador/a amb les parts: edat, sexe, raça, ètnia...

-Sessions conjuntes.

En aquestes sessions les parts informen de les raons de la disputa en presència de l'altre i del mediador/a. Per assegurar l'èxit d'aquestes reunions conjuntes s'han d'establir les regles bàsiques per al plantejament del conflicte, normes com escoltar activament, no interrompre el discurs de l'altre i cooperar són essencials per a un bon resultat.

-Sessions individuals.

Les parts es troben privadament amb el/la mediador/a o el grup de mediació. Aquestes sessions permeten entrar amb més detall en els dubtes, preocupacions, necessitats,...sense la presència de l'altra part.

-Reunions dels mediadors.

En aquestes reunions els mediadors/es comenten i estudien els casos per a preparar les properes sessions amb les parts implicades en el conflicte.

-L'acord.

En aquesta darrera fase, després d'haver arribat a l'acord, els mediadors/es escriuen o sintetitzen l'acord a qual han arribat les parts.

S'ha de tenir molt present que no tots els conflictes es poden mediar en general, en les escoles que ja apliquen aquesta tècnica, no medien, per exemple, casos que tinguin a veure amb armes i danys físics ja que per la seva gravetat necessiten un altre tipus de tractament.

c. Creació de consens.

La creació de consens és un procediment adequat per a resoldre conflictes grupals.

Aquest procediment permet trobar solucions integradores utilitzant les aportacions creatives individuals per aconseguir els interessos de tot el grup.

La creació de consens acaba amb un acord que tots els membres del grup poden subscriure, encara que no agradi a tots en el mateix grau.

Com tota tècnica de resolució de conflictes s'ha de practicar i requereix treballar tècniques de comunicació, d'escolta activa i també es necessària la sensibilitat i una bona organització.

Es necessita una persona facilitadora del consens, que promogui la participació de tots els individus que formen part del grup. Si aquesta persona que ha de facilitar el consens no és experta i no promou aquesta participació difícilment s'aconseguirà l'èxit amb aquesta tècnica.

En el llibre de GIRARD, K. i KOCH, S.: *Resolución de conflictos en las escuelas*. d'Ediciones Granica, a més d'ampliar les bases de cadascuna d'aquestes tècniques s'inclouen activitats per a treballar-les.

Hi ha centres de secundària que ja han desenvolupat el seu programa de mediació on es contempla la formació de l'alumnat i l'organització en el marc horari del centre. Tots ells tenen unes característiques comunes i un seguit de concrecions com, per exemple, l'espai físic, l'espai de formació, l'espai per dur a terme les mediacions i l'espai de reunió de l'equip de mediació.

Totes les persones que ho apliquen estan d'acord que és un bon mètode de resolució per a determinats conflictes, però troben dificultats en l'organització dels programes. Segurament aquestes dificultats provenen de la manca d'organització prèvia de tot el centre emmarcada en la *cultura* de mediació, fet que suposa molt més que l'aplicació de la mediació com a mètode aïllat.

El centre proposat en aquest treball ja parteix de la resolució de conflictes de forma positiva i, per tant, no tan sols es treballa en determinats espais horaris, ja que totes les metodologies de treball i els tipus de projecte proporcionen les bases per a poder elaborar un bon programa de mediació.

En el quadre que segueix es mostra una possible organització d'un programa de mediació tenint en compte la formació tant de l'alumnat com del professorat que formarà part de l'equip de

mediació del centre, l'espai físic de reunió i mediació i l'espai de reunions, tot inclòs dins del marc horari del centre.

Programa de mediació	
Fases organitzatives	Aplicació
Selecció-sensibilització	<p>1.L'equip de professorat format com a mediador informa a tot l'alumnat del projecte de mediació, per a realitzar la fase de sensibilització.</p> <p>2.L'alumnat es presenta voluntari per a rebre la formació específica com a mediadors i s'elabora un folletó de propaganda explicatiu de la tècnica de mediació per donar a conèixer qui són els mediadors del centre, tant professors/es com alumnes.</p>
Formació professorat	<p>El professorat mediador ha de rebre una formació específica que tindrà una durada depenent dels coneixements previs d'aquests, és a dir, si ja han estat formats en competència social necessitaran formació només en la tècnica de mediació i el temps de formació serà menor que el del professorat que no ha estat format prèviament en aquests aspectes.</p>
Formació alumnat	<p>Donades les característiques del centre proposat, l'alumnat candidat a ser mediador haurà de formar-se en la tècnica de mediació ja que, com s'ha vist en els diferents projectes, es tracta d'un alumnat que ha treballat en el seu currículum el</p>

	control emocional, tècniques de resolució de conflictes i d'habilitats socials. En tot cas la durada de la formació dependrà del curs al qual pertany l'alumne/a. No estarà igualment preparat un alumne/a de segon que un de quart.
Espai físic	En el centre queden establerts un o dos despatxos de mediació.
Espai horari: Formació Sessions de mediació	-La formació del professorat es realitzarà conjuntament amb l'alumnat que també serà mediador i es realitzarà en les Tardes d'Informació , incloses en l'horari lectiu dels alumnes. -Les sessions de mediació i reunions de mediadors es realitzaran, també, en aquestes Tardes d'Informació .

**7. Com es resolen
els conflictes en
el centre?**

7.1 Objectius del PEC referenciats

Objectiu 1:

-Formar un alumnat competent socialment.

Objectiu 4:

-Treballar la resolució de conflictes. Formar un equip de mediadors (professorat i alumnat).

Objectiu 8:

-Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.

Objectiu 9:

-Formar l'alumnat en el seu esperit crític.

7.2 Una mirada al conflicte. El clima de centre

Si bé no és imprescindible un clima de centre concret en general, hi ha actituds que suposen un impediment per a un bon programa de resolució de conflictes.

En un centre on preval l'autoritarisme i la rigidesa, no només es dificulta la posada en marxa de programes de resolució de conflictes, sinó que també es provoca la desmotivació, la manca d'iniciativa del professorat i s'anul·la la participació de l'alumnat. Aquests dos últims estats positius, de professorat i alumnat, són imprescindibles per a uns bons resultats; l'alumnat no pot restar passiu, ser un simple espectador del seu aprenentatge, ha de construir-lo juntament amb el professorat que l'acompanya. No és una feina fàcil la democratització real dels centres, tots els estaments necessiten fer el canvi, l'alumnat no està acostumat a dialogar i a responsabilitzar-se de les seves actituds, tampoc el professorat està acostumat a ser facilitador i dinamitzador de grups en lloc de comunicador de fets i/o conceptes concrets. És difícil, a vegades, escoltar i respectar l'opinió de l'alumnat si es considera que, com a professor/a, es té la veritat absoluta.

Entre tots hem d'aconseguir que el concepte de rivalitat i oposició, que moltes vegades es troba implícit, entre els diferents estaments que componen un centre educatiu, canviï per el de cooperació i enteniment.

Per a millorar el clima de centre és necessari que totes les parts que el constitueixen sentin la necessitat de canvi i s'analitzin i verbalitzin els objectius que es desitgen aconseguir. D'aquesta manera es pot elaborar un projecte educatiu que reculli els

interessos de tots, contribuint a la democratització real citada anteriorment.

En els inicis el canvi suposa un gran esforç però, a llarg termini, és més rendible ja que aquesta millora suposa un canvi real intern. El que està clar és que anar al centre ha de ser una experiència agradable per a tothom.

Cada centre pot trobar el seu camí per aconseguir millorar el clima que en ell es genera. Fugint de la fórmula màgica inexistent, però partint d'unes idees i concepcions claus, es poden establir uns principis, analitzats i proposats en aquest projecte de centre que regeixin un determinat tipus d'actuació i que comportin aquesta millora.

Un centre que desitgi treballar el conflicte necessita d'una "cultura", d'un entorn que consideri el conflicte com una eina d'aprenentatge de tota la comunitat educativa.

Com ja s'ha dit anteriorment, el clima de centre és responsabilitat de tots els estaments, la idea que els estudiants han de ser responsables d'una part d'aquest clima és un principi bàsic de qualsevol tècnica de resolució de conflictes, alhora que se'ls forma com a individus autònoms i democràtics.

En el Projecte Educatiu de Centre que aquí es desenvolupa, s'estableixen un seguit de principis, objectius i metodologies que porten implícits mecanismes que contribueixen a aprendre des del conflicte:

-Educació per a la democràcia. Educació progressiva.

En la proposta de centre sempre es treballa seguint una visió constructivista de l'aprenentatge, partint sempre dels coneixements previs de l'alumnat.

En tot moment es demana una actitud de compromís i de participació productiva envers l'aprenentatge, tenint present que qualsevol individu que forma part de la comunitat educativa pot, pel benefici comú, expressar i resoldre els conflictes que poden aparèixer.

-Aprentatge cooperatiu.

En l'apartat d'aquest projecte: *Com es treballa al centre?* estan exposats els avantatges que suposa aquest mètode organitzatiu. No hem d'oblidar que el treball cooperatiu suposa un seguit d'actituds de compromís, d'ajut, de col.laboració i de participació, malgrat les diferències de capacitats, sexe, ètnia,... També es troba vinculat a la millora de l'autoestima i a mantenir una actitud positiva cap a l'educació i el centre d'ensenyament.

-Pensament crític.

Les metodologies proposades promouen el fet d' *ensenyar a pensar*, és a dir, a analitzar, formular hipòtesi, predir, trobar estratègies, sintetitzar, comparar, comunicar i triar.

-Educació global de l'individu: coneixement intra i interpersonal.

Fomentar aquest aspecte de l'educació comporta atendre menys a les baralles i més a la creació de canals de comunicació i comprensió, aprenent a comunicar-se, a ser tolerants, a expressar-se emotivament de forma positiva (autocontrol) i a mirar cap endins i cap a fora d'un mateix.

-Educació multicultural.

L'educació multicultural no significa mirar l'altre tenint una actitud de "turista". S'ha de conèixer i superar el temor envers la diferència, eliminant els prejudicis, els estereotips, per arribar, d'aquesta manera, a la comprensió positiva de l'altre i prendre consciència de la pròpia cultura i de la dels altres.

A més d'aquests principis, objectius i metodologies que comporten l'aprenentatge a partir del conflicte s'ha d'establir un llenguatge i uns valors compartits com:

-Una manera de fer del centre educatiu que transmeti seguretat i estabilitat.

-El centre educatiu ha d'ajudar als nois/es a aprendre que existeixen alternatives a la violència.

-S'han d'ensenyar tècniques de resolució de conflictes ja que aporten diferents formes de veure i de respondre al conflicte. Això dóna poder i confiança en un mateix i és una manera de prevenir les respostes violentes.

-El centre ha de transmetre un ambient no amenaçant, cooperatiu, de confiança i de diàleg grupal.

-És necessari que tota la comunitat escolar (docents, personal del centre, famílies i estudiants) compregui i es comprometi amb els principis que s'ensenyen.

-Només es pot implementar un programa de resolució positiva del conflicte si els docents poden mantenir-lo.

-Qualsevol tècnica que s'apliqui necessita, a més del clima abans esmentat, una bona planificació i formació.

-L'ingredient fonamental per l'èxit d'un programa, d'una cultura positiva sobre el conflicte, és establir un llenguatge comú per a tota la comunitat educativa.

7.3 Programa de mediació

En aquest apartat específic sobre la resolució de conflictes, s'exposa una tècnica concreta: la **mediació**

Això no vol dir que aquesta tècnica sigui la solució per a tots els conflictes que poden produir-se en un centre.

A més de crear tot un marc cultural sobre el conflicte es fa necessari l'estudi de diferents procediments específics per a la seva resolució positiva. Aquests procediments han de ser estudiats, observats, actuats i practicats abans que es puguin utilitzar efectivament.

Els procediments que comporten la resolució alternativa de disputes són: la **negociació**, la **mediació** i la **creació de consens**.

a. La negociació

És un procediment de resolució de problemes voluntari que es realitza directament entre les parts per arribar a un acord comú d'interessos.

És un procediment que no necessita una tercera persona, els participants es guien ells mateixos per a trobar el que necessiten.

En general s'ha de tendir a la negociació, aquest procediment seria l'objectiu final a aconseguir en aquesta cultura sobre el conflicte.

Per això s'ha d'ensenyar, en l'àmbit educatiu, la manera de identificar els punts de divergència de les parts, com transmetre quines són les necessitats i interessos de cadascú i, finalment, crear diverses solucions possibles (reforçant el pensament creatiu) per poder arribar a un acord.

b. La mediació

La mediació és una extensió de la negociació. Es basa també en la participació voluntària en un procés estructurat on un tercer, neutral, ajuda a les parts en conflicte a identificar i satisfer els seus interessos.

No tots els programes de mediació i els mediadors són iguals, difereixen en alguns aspectes del seu enfoc, no obstant tots tenen en comú els components que segueixen:

-Una sessió inicial.

En aquesta sessió s'informa a les parts del procés que s'ha de seguir per mediar i s'esbrina la naturalesa del conflicte. En aquesta fase es decideix si el conflicte ha de ser mediat.

S'ha d'informar en tot moment que el procés de mediació és un fet voluntari i totalment confidencial.

-Tria d'un mediador/a o d'un equip de mediació.

En aquesta fase es tracta de trobar el mediador/a o l'equip de mediació que és més adequat tenint en compte els aspectes de confiança de les parts cap el/la mediador/a.

La confiança és un element essencial, molts programes de mediació intenten fer coincidir les característiques del mediador/a amb les parts: edat, sexe, raça, ètnia...

-Sessions conjuntes.

En aquestes sessions les parts informen de les raons de la disputa en presència de l'altre i del mediador/a. Per assegurar l'èxit d'aquestes reunions conjuntes s'han d'establir les regles bàsiques per al plantejament del conflicte, normes com escoltar activament, no interrompre el discurs de l'altre i cooperar són essencials per a un bon resultat.

-Sessions individuals.

Les parts es troben privadament amb el/la mediador/a o el grup de mediació. Aquestes sessions permeten entrar amb més detall en els dubtes, preocupacions, necessitats,...sense la presència de l'altra part.

-Reunions dels mediadors.

En aquestes reunions els mediadors/es comenten i estudien els casos per a preparar les properes sessions amb les parts implicades en el conflicte.

-L'acord.

En aquesta darrera fase, després d'haver arribat a l'acord, els mediadors/es escriuen o sintetitzen l'acord a qual han arribat les parts.

S'ha de tenir molt present que no tots els conflictes es poden mediar en general, en les escoles que ja apliquen aquesta tècnica, no medien, per exemple, casos que tinguin a veure amb armes i danys físics ja que per la seva gravetat necessiten un altre tipus de tractament.

c. Creació de consens.

La creació de consens és un procediment adequat per a resoldre conflictes grupals.

Aquest procediment permet trobar solucions integradores utilitzant les aportacions creatives individuals per aconseguir els interessos de tot el grup.

La creació de consens acaba amb un acord que tots els membres del grup poden subscriure, encara que no agradi a tots en el mateix grau.

Com tota tècnica de resolució de conflictes s'ha de practicar i requereix treballar tècniques de comunicació, d'escolta activa i també es necessària la sensibilitat i una bona organització.

Es necessita una persona facilitadora del consens, que promogui la participació de tots els individus que formen part del grup. Si aquesta persona que ha de facilitar el consens no és experta i no promou aquesta participació difícilment s'aconseguirà l'èxit amb aquesta tècnica.

En el llibre de GIRARD, K. i KOCH, S.: *Resolución de conflictos en las escuelas*. d'Ediciones Granica, a més d'ampliar les bases de cadascuna d'aquestes tècniques s'inclouen activitats per a treballar-les.

Hi ha centres de secundària que ja han desenvolupat el seu programa de mediació on es contempla la formació de l'alumnat i l'organització en el marc horari del centre. Tots ells tenen unes característiques comunes i un seguit de concrecions com, per exemple, l'espai físic, l'espai de formació, l'espai per dur a terme les mediacions i l'espai de reunió de l'equip de mediació.

Totes les persones que ho apliquen estan d'acord que és un bon mètode de resolució per a determinats conflictes, però troben dificultats en l'organització dels programes. Segurament aquestes dificultats provenen de la manca d'organització prèvia de tot el centre emmarcada en la *cultura* de mediació, fet que suposa molt més que l'aplicació de la mediació com a mètode aïllat.

El centre proposat en aquest treball ja parteix de la resolució de conflictes de forma positiva i, per tant, no tan sols es treballa en determinats espais horaris, ja que totes les metodologies de treball i els tipus de projecte proporcionen les bases per a poder elaborar un bon programa de mediació.

En el quadre que segueix es mostra una possible organització d'un programa de mediació tenint en compte la formació tant de l'alumnat com del professorat que formarà part de l'equip de mediació del centre, l'espai físic de reunió i mediació i l'espai de reunions, tot inclòs dins del marc horari del centre.

Programa de mediació	
Fases organitzatives	Aplicació
Selecció-sensibilització	<p>1.L'equip de professorat format com a mediador informa a tot l'alumnat del projecte de mediació, per a realitzar la fase de sensibilització.</p> <p>2.L'alumnat es presenta voluntari per a rebre la formació específica com a mediadors i s'elabora un folletó de propaganda explicatiu de la tècnica de mediació per donar a conèixer qui són els mediadors del centre, tant professors/es com alumnes.</p>
Formació professorat	<p>El professorat mediador ha de rebre una formació específica que tindrà una durada depenent dels coneixements previs d'aquests, és a dir, si ja han estat formats en competència social necessitaran formació només en la tècnica de mediació i el temps de formació serà menor que el del professorat que no ha estat format prèviament en aquests aspectes.</p>
Formació alumnat	<p>Donades les característiques del centre proposat, l'alumnat candidat a ser mediador haurà de formar-se en la tècnica de mediació ja que, com s'ha vist</p>

	<p>en els diferents projectes, es tracta d'un alumnat que ha treballat en el seu currículum el control emocional, tècniques de resolució de conflictes i d'habilitats socials. En tot cas la durada de la formació dependrà del curs al qual pertany l'alumne/a. No estarà igualment preparat un alumne/a de segon que un de quart.</p>
Espai físic	<p>En el centre queden establerts un o dos despatxos de mediació.</p>
<p>Espai horari: Formació Sessions de mediació</p>	<p>-La formació del professorat es realitzarà conjuntament amb l'alumnat que també serà mediador i es realitzarà en les Tardes d'Informació, incloses en l'horari lectiu dels alumnes.</p> <p>-Les sessions de mediació i reunions de mediadors es realitzaran, també, en aquestes Tardes d'Informació.</p>

9. Epíleg per a un inici.

“Hi havia una
vegada...” així és
com comença
aquest projecte i
així és com acaba
ja que totes les
idees que en ell

s'exposen només
són el resultat
d'una pràctica
concreta que
suposa l'aplicació
d'unes teories que
proposen una
manera
d'entendre

l'educació en la
societat actual.
És una història
que constantment
es realimenta
amb noves
aportacions i
torna a començar.
En educació no
ens podem quedar

travats en un
moment concret,
hem d'avançar
cap al futur per
tal que els
nostres alumnes
estiguin preparats
per a la societat
que els tocarà
viure i de la qual

en seran els protagonistes.

No ens ha de fer por experimentar ni equivocar-nos, dels errors se n'aprèn, aquests desencerts es poden convertir en una experiència vital que ens ajuda a millorar la nostra pràctica quotidiana.

En concret, dur a terme aquest Projecte de Centre, suposa un consens entre tot el professorat per a decidir els principis, els objectius i l'estructura organitzativa que conduiran qualsevol acció que en ell es produeixi.

Aquest Projecte Educatiu ens porta a organitzar el currículum d'una manera concreta, treballant per projectes, atenent a les característiques individuals de l'alumnat, reconeixent el seu espectre intel·lectual i desenvolupant al màxim les seves capacitats.

El projecte també suposa una adequació a les demandes socials: l'experiència en el treball cooperatiu i en tècniques de resolució de problemes potenciant el desenvolupament de la creativitat, la habituació als canvis, el desenvolupament de l'autonomia personal, la solidaritat i la democràcia. Són característiques que es consideren "capacitats claus" per a l'èxit social.

La revisió del concepte de "conflicte", entenent-lo com a eina educativa, és un altre dels aspectes importants que es treballen dins del currículum proposat.

Tots aquests canvis impliquen una formació concreta del professorat. El professorat hauria de formar-se en *competència social*, en *dinàmiques de grup* i en *educació emocional* i alguns dels professors/es que, voluntàriament, volguessin accedir a ser experts en resolució de conflictes i en mediació haurien d'ampliar la seva formació en aquests aspectes.

També es desprenen, a partir de les necessitats detectades, nous càrrecs com el coordinador de mediació i resolució de conflictes, o bé noves atribucions a càrrecs que ja existeixen, com el coordinador/a d'audiovisuals que hauria de tenir unes funcions més àmplies que les actuals dins del *macro-projecte de comunicació* d'aquesta nova proposta.

Materialment no suposaria unes despeses econòmiques molt més elevades que les actuals de qualsevol centre. Una distribució diferent dels recursos, adequada a les noves necessitats, seria una de les claus de la possibilitat de canvi.

Totes les modificacions que s'inclouen en aquesta proposta, tant conceptuals com metodològiques, provenen d'una necessitat fonamental d'adequació a la realitat que estem vivint.

És precís evidenciar que els professors/es estem passant per un moment difícil, de desencant d'espectatives, i que socialment ens sentim com un sector bastant desprestigiats. Tots/es som conscients que les coses no marxen bé, que alguna cosa ha de canviar.

A vegades donem la culpa a l'alumnat, els professors de secundària no estàvem acostumats a tenir a l'aula a tota la població de 12 a 16 anys. Diem que no estan motivats per

aprendre però i nosaltres, estem motivats per educar?
Segurament que d'alguna manera els hi projectem el nostre desencant. Altres vegades culpabilitzem al nou sistema educatiu, segurament perquè ha estat una qüestió imposada i poc consensuada. Potser no s'ha partit, suficientment, de les necessitats detectades en tots els sectors de la comunitat educativa i no s'ha comptat amb la infraestructura suficient de recursos i formació per dur a terme les reformes del sistema educatiu.

Indubtablement ens falten recursos, però també ens falta redistribuir els que ja tenim d'una altra manera, seguint uns objectius clars.

És probable que, com en qualsevol conflicte, la clau de la resolució radica en no buscar culpables. Hem d'analitzar els problemes, les inquietuds parlant des d'un mateix. Hem d'aprendre a comunicar-nos áctivament i també hem de sentir-nos escoltats, per poder arribar a un consens entre tota la comunitat educativa.

Per últim, no voldria pensar que tot aquest treball fos considerat com a una utopía, tampoc la proposta descrita és la clau de l'èxit, però sí que és el resultat de la il.lusió d'anys de provatures que han funcionat i que en aquest projecte intenten fusionar-se per anar avançant en el complex món de l'educació.

10. Bibliografia

ALZATE, R. i COMMUNITY BOARDS (2000) *Resolución del conflicto*. Bilbao. Mensajero. Colección: Recursos e instrumentos pedagógicos.

ANTUNEZ, S., L.M. del CARMEN, IMBERMON, F., PARCERISA, A., ZABALA, A. (1992). *Del Proyecto Educativo a la Programación de Aula. El qué, el cuándo y el cómo de los instrumentos de la planificación didáctica*. Barcelona. Editorial Graó.

BLYTHE, T i col.laboradors (1999) *La enseñanza para la comprensión. Guía para el docente*. Barcelona. Paidós.

GARDNER, H. (1993) *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica*. Barcelona. Paidós.

GARDNER, H. (2000) *La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas. Lo que todos los estudiantes deberían saber*. Barcelona. Paidós.

GIRARD, K. i J. KOCH, S (1997) *Resolución de conflictos en las escuelas. Manual para educadores*. Barcelona. Ediciones Granica.

GOLEMAN, D. (1995) *Inteligencia emocional*. Barcelona. Kaidós.

GÜELL, M. i MUÑOZ, J. (1998) *Desconeix-te tu mateix*.
Barcelona. Edicions 62.

HERNÁNDEZ, F. i VENTURA, M. (1992) *La organización del currículum por proyectos de trabajo. El conocimiento es un calidoscopio*. Barcelona. ICE de la Universidad de Barcelona i Editorial Graó.

PRZESMYCKI, H. (1994) *La pedagogía de contrato. El contrato didáctico en la educación*. Barcelona. Editorial Graó.

SEGURA, M. i ARCAS, M. *Programa de competència social*.
Material publicat per la Consejería de Educación de Canarias i
traduït pel Departament d'Ensenyament de Catalunya.

SUARES, M. (1996) *Mediación. Conducción de disputas, comunicación y técnicas*. Barcelona. Paidós Mediación 4.

ZABALA, A. (1999) *Enfocament globalitzador i pensament complex. Una resposta per a la comprensió i intervenció en la realitat*. Barcelona. Editorial Graó.

ZABALA, A. (1995) *La práctica educativa. Com ensenyar*.
Barcelona. Editorial Graó.

Índex annexos

	Pàgina
Annex 1: Pla d'acollida. Proba d'inici	
1.1 Material per a l'alumnat	
1.2 Pilotatge de la prova	
1.2.1 Espectres intel.lectuals de l'alumnat avaluat	
1.2.2 Gràfics dels resultats	
1.2.3 Conclusions de la prova	
Annex 2: Projecte Dirigit. Mètode de l'artefacte	
2.1 Material per a l'alumnat	
2.2 Exemples realitzats per alumnes	
Annex 3: Coneixement intrapersonal	
3.1 Planificació general	
3.2 Primer i segon d'ESO. Alfabetització emocional	
3.2.1 Exemple de sessió de treball	
3.2.2 Material necessari per a la sessió	
3.3 Tercer d'ESO. Reconeixement del propi potencial intel.lectual	

3.3.1 Exemple de sessió de treball	
3.3.2 Material necessari per a la sessió	
3.4 Quart d'ESO. Reconeixement del propi perfil professional	
3.4.1 Exemple de sessió de treball	
3.4.2 Material necessari per a la sessió	

Annex 4: Coneixement interpersonal	
4.1 Planificació general	
4.2 Primer d'ESO. Mètode SOCS	
4.2.1 Explicació del mètode	
4.2.2 Exemple de sessió de treball	
4.2.3 Material necessari per a la sessió	
4.3 Quart d'ESO. Programa de competència social aplicat al món laboral	

1. Annex 1: Pla d'acollida. Prova d'inici

1.1 Material per a l'alumne

Una història particular

Durant dos matins et proposem que facis unes activitats.

Hauràs d'escriure, comptar, dibuixar, cantar o tocar un instrument, actuar i vendre la teva obra.

No pateixis i intenta fer-ho tot de la millor manera possible.

Ànim i entra en aquesta **història particular!**

**-Segueix les
instruccions del
professor/a i
escriu una**

història o un conte breu.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

-Ara compta quants personatges (persones, animals o coses)
importants surten a al teva història.

.....personatges

-Un amic teu et demana que li regalis dos d'aquests personatges perquè ha de fer un conte i en necessita dos dels teus, que li agraden molt.

Quants te'n queden?

.....personatges

-Imagina que
t'encarreguen que
facis un dibuix de
cadascun dels
personatges per
il·lustrar el conte

i que els
repeteixes 5
vegades. Quants
personatges
hauràs de
dibuixar?

.....personatges

-Ja tens la feina
feta i decideixes

fer 10 fotocòpies
del conte per a
regalar a la teva
família o a algun
amic/ga. Després
de comptar,
decideixes que
voldries donar la
teva obra a 5
persones. Quants

exemplars podries donar a cadascú?

.....exemplars

-Un ésser d'un altre planeta arriba a la Terra. No compren la nostra llengua. Et troba i has d'explicar-li com és un dels personatges de la teva història. Tria el que més t'agradi.

-T'han encarregat que adaptis la teva història per fer una obra

musical. Inventat
una de les
cançons d'aquesta
obra. Pots
cantar-la o
tocar-la
instrumentalment.

-Has de vendre la teva història a una editorial. El professor/a farà d'editor. Tu et presentes a l'entrevista per aconseguir que la publiquin en un llibre. Pensa en les "coses" interessants de la teva obra.

-Com et senties en l'entrevista que has fet?

-Ens agradaria
que després de
tot el que has fet
ens donessis la

teva opinió de les
activitats.

Penso que

.....

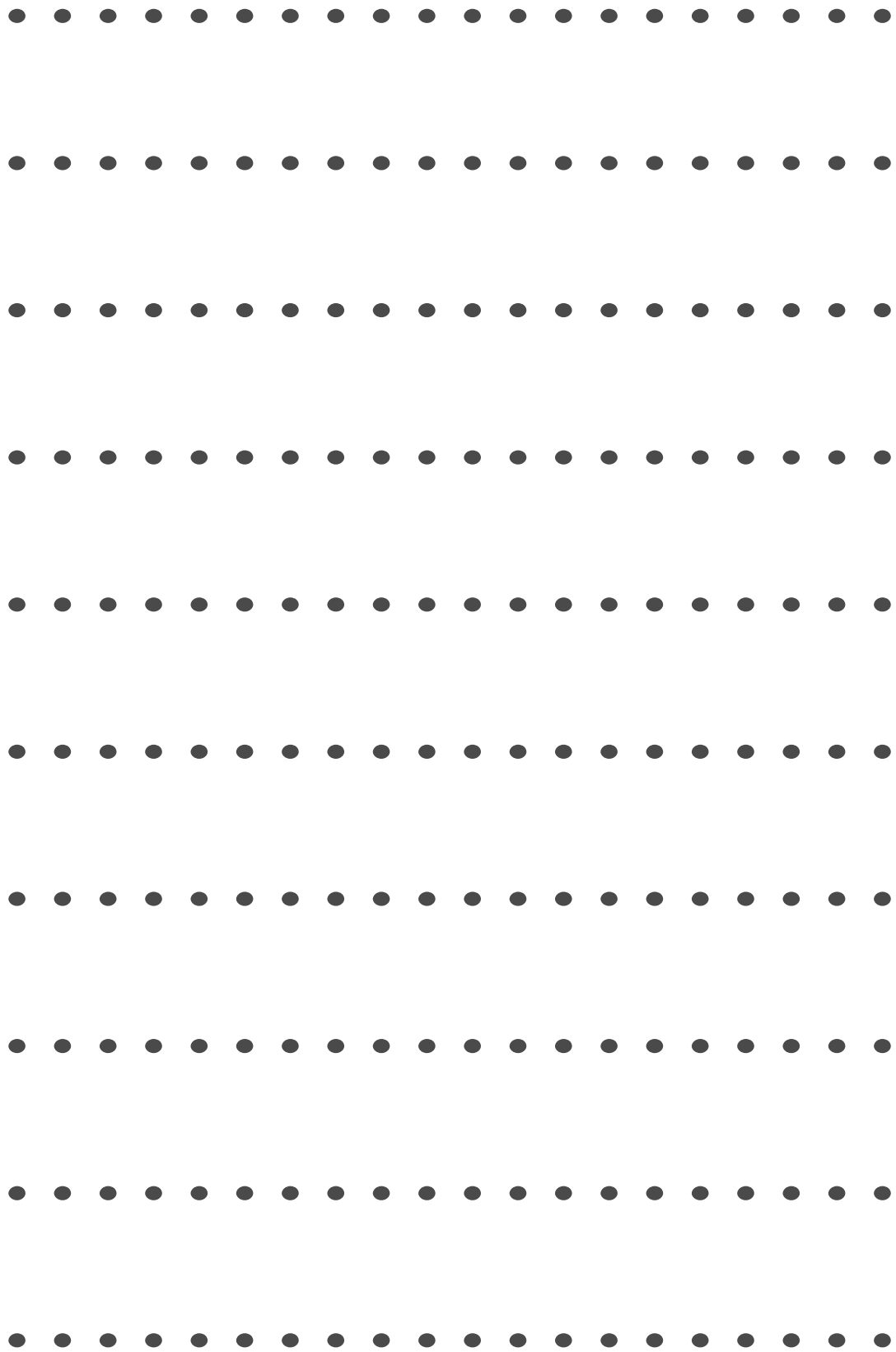
.....

.....

.....

.....

.....

● ●

● ●

● ●

● ●

● ●

● ●

● ●

● ●

● ● ● ●

1.2 Pilotatge de la prova

1.2.1 Espectres intel·lectuals de l'alumnat avaluat.

Per a recollir les dades s'ha utilitzat el model de graella que s'adjunta en el cos del treball

Alumne/a.....

Nivell	I.ling.	I.Lo-m	I. Esp.	I.Cin.	I.Mus.	I.Inte.	I.Intr.
Molt bo							
Bo							
Mitjà							
Baix							
Molt baix							

1.2.2 Gràfics dels resultats

Els gràfics que s'han utilitzat per a situar les dades de la prova son de dos tipus:

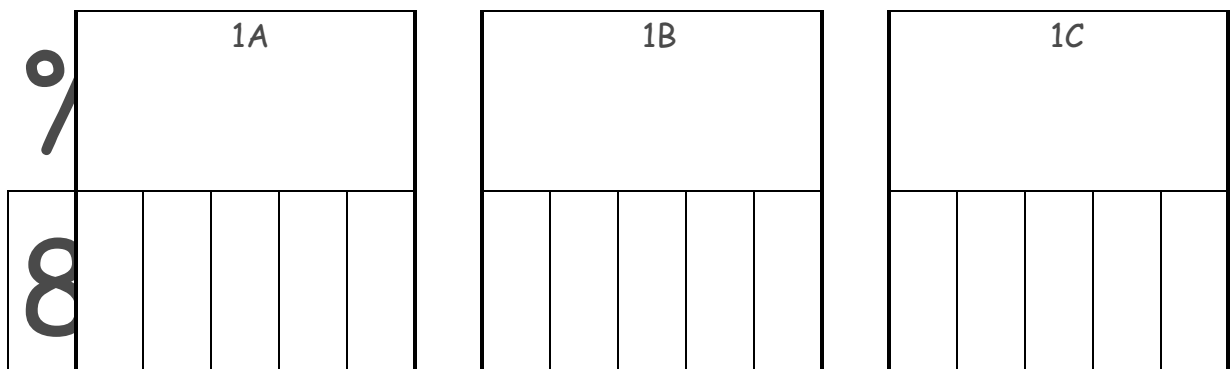
Els primers mostren el resum dels percentatges

**segons les
intel.ligències
avaluades en la
prova d'inici
només reflectint
els nivells bo i
molt bo:**

%	I.ling.	I.Lo-m	I. Esp.	I.Cin.	I.Mus.	I.Inte.	I.Intr.
90							
80							
70							
60							
50							
40							

30							
20							
10							

Els segon tipus de gràfic mostra els percentatges de cada intel.ligència avaluada:

0					
2					
0					
1					
0					
	Molt bo	Bo	Mitj	Baix	Molt baix

	Molt bo	Bo	Mitj	Baix	Molt baix

	Molt bo	Bo	Mitj	Baix	Molt baix

1.2.3 Conclusions de la prova

Anotacions
prèvies:

Cal explicar que
aquest pilotatge
s'ha realitzat a
40 nois i noies de
1r d'ESO d'un

centre de
secundària on
l'alumnat s'agrupa
segons uns
criteris concrets:

-1rA és el grup
on hi ha l'alumnat
"bo"

-1rB és el grup
on hi ha l'alumnat
amb necessitats
educatives
especials.

-1rC és el grup
on hi ha l'alumnat
que quasi bé no
ha tingut
escolarització

prèvia i, per
tant, són,
pràcticament,
analfabets.

L'agrupació de
l'alumnat segons
aquestes
categories s'ha
realitzat a partir

dels resultats
d'unes proves
matemàtiques i
lingüístiques i dels
informes de
primària.

També cal dir que
és un centre amb
unes

característiques
especials ja que
hi hi un gran
percentatge
d'estrangers i
d'alumnat amb
necessitats
educatives
especials tant
d'aprenentatge

com de
disfuncions
conductuals.

Conclusions
metodològiques:

La prova es va
realitzar en dos

dies i durant tres hores (de 9.30 a 13) cada jornada, deixant 30 minuts de descans per cada grup-classe.

Crec que la durada s'adeqüa a la feina que han de fer.

Sempre hi va
haver dos
professors/es per
aula. És necessari
ja que hi ha
aspectes com
l'observació i la
distribució de
l'alumnat que

requereixen
aquesta dotació
de professorat.

Tota la prova es
va enregistrar en
vídeo. Aquest
sistema és
imprescindible en
les activitats per

avaluar la
intel.ligència inter
i intrapersonal.

És, també,
imprescindible
gravar amb un
gravador de só
l'activitat de la
intel.ligència
musical i

**l'activitat de la
intel.ligència
interpersonal.
En aquest treball
no es presenten
les gravacions per
a conservar
l'anonimat de
l'alumnat.**

Cal mencionar que
les diferents
activitats de la
prova no són el
reflex del nivell
de les diferents
intel.ligències *en
estat pur*, s'han
d'observar altres
factors que

intervenen en les
activitats
(timidesa,
dificultats per
l'expressió oral,
espai on es
realitza la prova,
etc). Per fer
l'avaluació
correcte és molt

important la
gravació en vídeo,
d'aquesta manera
es poden observar
tots aquests
aspectes que
influeixen en els
resultats.

Després d'aquesta
experiència penso
que és una prova
que pot donar
molta informació
al professorat
que treballarà
amb l'alumnat que
ha realitzat les
activitats.

Conclusions a
partir dels
resultats:

-En els tres
primers gràfics
es pot observar
que els resultats

de la prova
concorden amb
els criteris de
selecció de
l'alumnat. És en
el grup de 1rA
(alumnat "bo") on
hi ha un
percentatge,
relativament alt,

d'alumnes amb un
nivell bo o molt
bo en la
intel.ligència
lingüística i
lògico-
matemàtica.
En la resta de
grups només
apareixen alumnes

en aquests nivells
en les
intel.ligències
cinètica, musical i
interpersonal.
Amb aquest tipus
d'agrupació és
impossible
realitzar
l'aprenentatge

entre iguals, no
hi ha referents
"positius" de les
intel·ligències
lingüística i
lògico-matemàtica
en els grups B i
C. Costarà molt
que millorin,
considerablement,

en aquests
aprenentatges,
per molt d'esforç
que inverteixi el
professorat.

-En els altres
gràfics, que
mostren els
percentatges dels

nivells de
cadascuna de les
intel.ligències, es
pot observar que
les diferències de
nivells entre
classes no són
tant divergents.

En la
intel.ligència

musical, per exemple, els tres grups-classe concentren els percentatges més alts entre un nivell bo i baix.

-Un altre aspecte que es constata

en aquests
resultats és que
tot l'alumnat de
1r, d'aquest
centre, necessita
treballar per a
millorar en la
intel.ligència
interpersonal
(capacitat de

relacionar-se amb
els altres) i,
sobre tot, en la
intel.ligència
intrapersonal
(capacitat
d'entendre's a si
mateix i
controlar-se),
resultats que

reafirmen algunes
de les bases
teòriques d'aquest
projecte de
centre que
presento.

Per a finalitzar
aquestes
conclusions aporto

la transcripció
literal (encara
que no sigui
correcta
gramaticalment).

Aquests són
alguns dels
comentaris que
han fet l'alumnat
avaluat en la

darrera qüestió
plantejada: "ens
agradaria que
després de tot el
que has fet ens
donessis la teva
opinió de les
activitats".

- "Muy bien, me ha gustado, la que más cantar y después la de actuar porque estaba la cámara de vídeo. No cambiaría nada. Gracias"

- "Bien porque
hacian a uno reir
en las
actividades. Me
gustó el teatro"

- "M'ha semblat
bé, m'ha agradat
perquè era
diferent"

- "Me ha parecido bien, lo que más me ha gustado es salir para la entrevista, lo que menos el teatro"

- "Ha estado bien porque me gustó"

mucho cantar y la
historia, el
cuento del cerdito
y Wanda”

-“Pienso que esta
muy bien,
divertido, en el
cual se necesita
imaginación,

prácticas sobre el
dibujo, etc.”

-“Ha estat
divertit fer la
història, m'ha
agradat molt. Em
sentia important,
guai”

- "Molt divertit i molt agradable passar les classes fent coses divertides"

- "Les activitats que hem fet m'han agradat molt i també han

sigut bones per
no fer els deures,
però m'he divertit
molt. Això són
bones activitats”
(nota: cal recordar
que han estat
redactant un
conte, realitzant
càlculs

matemàtics,
dibuixant, fent
activitats de
música...)

- "Han sigut
divertides i
entretengudes,
però han durat
poc temps"

- "Me ha gustado mucho, me gustaria hacerlo otra vez"

Val a dir que tots els comentaris han estat positius, els anteriors han

estat seleccionats
per els més
representatius i
per evitar
repeticions.

2. Annex 2: Projecte dirigit PD. Mètode de l'artefacte

2.2 Material per a l'alumnat

Mètode de l'objecte o de l'artefacte

Objecte o artefacte:

Components del grup:

.....
.....
.....
.....
.....

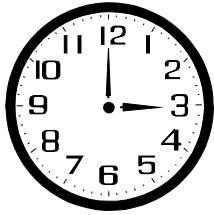
Curs:.....

Grup-classe:.....

Professor/a:.....

.....

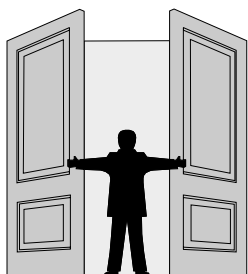
Temporització

Què hem de fer?	Com ens organitzem?	Quant temps tenim?
- Escoltar l'explicació del mèto	-Treballareu en grup	1 hora

<p>de de treba ll que farà el profe ssor/ a.</p> <p>-Organitzar els grups. -Triar un objecte o artefacte.</p>		
<p>-Buscar informació en el diccionari de: 1.Nom de l'objecte en diferents idiomes. 2.La definició de l'objecte o artefacte.</p>	<p>-Treballareu en grup</p>	<p>1 hora</p>

Donar resposta a les preguntes dels diferents contextos.	-Treballareu en grup. Heu d'organitzar-vos per a la recerca de les respostes.	2 hores
Posar en comú els resultats de les respostes i resoldre els dubtes.	-Treballareu en grup	1 hora
-Presentareu un esborrany del treball. -Corregireu els errors i ampliareu si cal.	-El professor/a revisarà el vostre treball	2 hores
Elaborareu les conclusions.	-Treballareu en grup	
-Presentareu el treball al professor/a. -Explicareu a la resta de grups les conclusions del vostre treball	-Treballareu en grup	1 hora

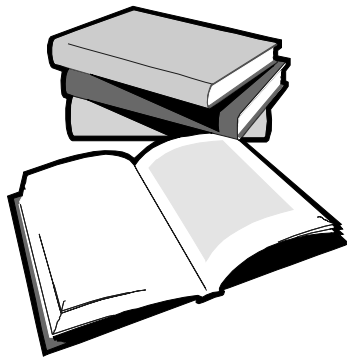
Com treballarem?

En un dia qualsevol de la nostra vida fem servir infinitat d'objectes i artefactes, estem rodejats de productes fabricats per les persones però estem tan acostumats a tots ells que no ens pensem a pensar de quins materials estan fets, si són imprescindibles, qui els va inventar, com es construeixen...

En aquest treball, i en d'altres que podem fer més endavant, descobrirem un munt de coses que us ajudaran a entendre millor el món que us envolta.

Treballareu en grup. Això suposa que cadascú de vosaltres haurà de responsabilitzar-se de la feina que haurà de fer, si no es així tot el grup fallarà.

En el dossier teniu espai per a contestar les preguntes. Aniria bé que primer les contestéssiu en brut i després, quan el professor/a hagi fet la revisió, les passéssiu al dossier. Per a contestar-les podeu fer servir llibres, diccionaris, enciclopèdies, preguntar a persones expertes, consultar internet... El darrer dia del treball haureu d'explicar a la resta dels vostres companys les conclusions que n'heu tret, de l'estudi. Totes les fotografies, dibuixos i imatges que trobeu sobre l'objecte o artefacte les podeu posar en el dossier. Cada dia avaluareu la feina que heu fet, per això teniu unes graelles d'avaluació al final del dossier. Descobriu a fons el món que us envolta!

Nom de l'objecte o l'artefacte:

Català:.....

Castellà:.....

Anglès:.....

Àrab:.....

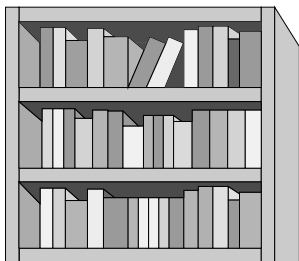
Xinès:.....

Altres llengües.....

Definició:

(Busqueu en el diccionari el nom de l'objecte que heu triat i escribiu la seva definició)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Qüestionari
(Ara analitzareu l'objecte des de diferents punts de vista o contextos agrupats en cinc blocs de preguntes diferents)

1. Context personal

1.1 L'has emprat alguna vegada?

.....
.....
.....

1.2 Emprar-lo comporta beneficis per a la salut? quins?

.....
.....
.....

1.3 Emprar-lo comporta perills per a la salut? Quins?

.....
.....
.....

1.4 Emprar-lo comporta assumir riscos d'accidents?

.....
.....
.....

1.5 És ergonòmic? (és a dir, s'adapta a les formes i condicions del cos humà?)

.....
.....
.....

1.6 Pots emprar-lo autònomament o necessites la col.laboració d'altres persones?

.....
.....
.....

1.7 El seu ús necessita aprenentatge o formació prèvia?

.....
.....
.....

1.8 El seu ús dóna satisfacció personal?

.....
.....
.....

1.9 El seu ús respon a una necessitat o a una conveniència personal?

.....
.....
.....

Conclusions del context personal:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Context social:

2.1 Cobreix el seu ús una necessitat social?

.....
.....
.....

2.2 Cobreix el seu ús una conveniència social?

.....
.....
.....

2.3 L'ús de l'artefacte és culturalment acceptable?

.....
.....
.....

2.4 És important socialment?

.....
.....
.....

2.5 Si desapareixés, què passaria?

.....
.....
.....
.....
.....

2.6 Hi ha guanyadors a l'emprar-lo? Qui guanya i què guanya?

.....
.....
.....

.....
.....
.....

2.7 Hi ha perdedors a l'emprar-lo? Qui perd i què perd?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.8 Són coneguts els sistemes lligats (1) o afegits a l'objecte?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.9 És estètic?

.....
.....
.....

2.10 És bonic?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Conclusions del context social:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(1) sistemes lligats són aquelles fàbriques o empreses que depenen de l'objecte o artefacte. Per exemple: l'artefacte automòvil va unit a les gasolineres, tallers de reparació, serveis, botiques de venda, etc.

3. Context tecnològic

3.1 Saps el nom de l'inventor/a?

.....
.....
.....

3.2 Coneixes la història de l'objecte?

.....
.....
.....
.....
.....

3.3 L'objecte té una funció única o múltiple?

.....
.....
.....
.....
.....

3.4 El seu funcionament és estàtic o dinàmic (serà dinàmic si necessita moviment per funcionar)?

.....
.....
.....

3.5 Pots descriure el seu funcionament?

.....
.....
.....
.....
.....

3.6 El seu ús precisa d'instruccions?

.....
.....
.....

3.7 És totalment adequat a la seva funció?

.....
.....
.....

3.8 Coneixes alternatives a l'artefacte?

.....
.....
.....

3.9 L'artefacte com és ara, creus que té futur? L'afecte la moda? l'afecten les noves tecnologies?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.10 És durable? Quina vida útil li suposes? Té caducitat? Es trenca o es deteriora fàcilment? És combustible?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.11 És segur? Falla sovint?

.....
.....
.....

3.12 En cas d'avaria, es pot arreglar? Tu mateix el podries arreglar o necessites un tècnic?

.....
.....
.....

Conclusions del context tecnològic:

.....
.....
.....

4. Context mediambiental

4.1 Quina energia consumeix?

.....
.....
.....

4.2 Té impacte mediambiental? Com avalues la qualitat de l'artefacte des d'aquest punt de vista? (cal tenir en compte també els sistemes lligats a l'artefacte)

.....
.....
.....
.....
.....

4.3 El seu ús presenta risc de toxicitat?

.....
.....
.....

4.4 Els materials són reciclables?

.....
.....
.....
.....
.....

Conclusions del context mediambiental:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Context econòmic

5.1 Coneixes la marca o el fabricant de l'objecte?

.....
.....
.....

5.2 On es fabrica? És d'importació?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5.3 La seva fabricació, el seu ús i/o els sistemes lligats, estan relacionats amb llocs de treball de l'entorn?

.....
.....

.....

.....
.....

.....

5.4 Quant val? (preu d'adquisició?)

.....
.....

.....

5.5 La relació preu/utilitat et sembla convenient?

.....
.....

.....

5.6 La relació preu/qualitat és adequada?

.....
.....

.....

5.7 Et sembla un artefacte fàcil de produir o fabricar?

.....
.....

.....

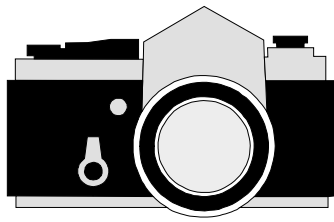
5.8 Podries calcular el preu de cost? (compara amb el preu de venda)

.....
.....

.....

5.9 Consideres un possible negoci la fabricació d'aquest objecte?

.....
.....
.....

Documentació gràfica

Avaluació diària

Alumne/a	Treball	Comportament
Incidències:		Data:

Alumne/a	Treball	Comportament
Incidències:		Data:

Alumne/a	Treball	Comportament

Incidències:	Data:
---------------------	--------------

Alumne/a	Treball	Comportament

Incidències:	Data:
---------------------	--------------

Alumne/a	Treball	Comportament

Incidències:	Data:
---------------------	--------------

--	--

Alumne/a	Treball	Comportament

Incidències:	Data:
--------------	-------

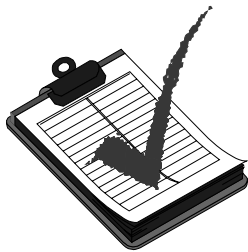
Alumne/a	Treball	Comportament

Incidències:	Data:
--------------	-------

Alumne/a	Treball	Comportament

Incidències:	Data:
--------------	-------

--	--

Claus d'avaluació:

Treball:

- Realitzes el treball sense haver d'insistir:**B**
- Costa que et posis a treballar però el fas:**S**
- No has treballat pràcticament gens:**I**

Comportament:

- Respectes les persones i la classe pot funcionar amb normalitat:**B**
- Tens moments de dispersió però no afecten, excessivament, el ritme de treball:**S**
- Molestes, has estat avisat tres vegades i continues amb la teva actitud:**I**

2.2 Exemples realitzats per alumnes

**3. Annex 3.
Coneixement
intrapersonal: CI**

3.1 Planificació general dels CI

Recordem quins eren els objectius i els continguts d'aquest projecte de coneixement intrapersonal

Objectius de les tardes de CI	
Habilitats emocionals	
<ul style="list-style-type: none"> -Ser capaç d'identificar i etiquetar els sentiments. -Ser capaç d'expressar els sentiments. -Ser capaç d'avaluar la intensitat dels sentiments. -Ser capaç de controlar els sentiments. -Ser capaç de demorar la gratificació. -Ser capaç de controlar els impulsos. -Ser capaç de reduir l'estrés. -Ser capaç de conèixer la diferència entre els sentiments i les accions. -Ser capaç de tenir un coneixement ajustat d'un/a mateix/a (autoestima). 	

	Coneixement intrapersonal	
1rESO	Alfabetització emocional I	
2nESO	Alfabetització emocional II	

3rESO	Rebre pautes per definir els seus interessos, segons el seu perfil intel.lectual.	
4tESO	Rebre pautes per definir el seu perfil professional.	

3.2Primer i segon curs d'ESO: Alfabetització emocional

3.2.1 Característiques i exemple de sessió de treball

Característiques de les sessions de treball

Per planificar aquests crèdits s'han de seguir un seguit de criteris:

A.S'han de tenir clars els **objectius** de cada sessió i explicitar-los a l'alumnat.

B.S'ha de planificar acuradament, això suposa clarificar què volem treballar (**continguts**), com ho volem treballar (**metodologia**) i quan ho volem treballar (**temporització**).

C.Ens hem d'adaptar al grup.

D.Hem d'escoltar què diu el grup verbalment i què diu amb d'altres llenguatges no verbals.

És convenient que cada sessió es desenvolupi seguint un mateix esquema. Com a suggerències es proposa:

1. *Inici*: fer una acollida càlida i divertida, amb presentacions curtes.

2. *Desenvolupament*: tenir recursos diversos i utilitzar suports per presentar les activitats de diferents tipus (transparències, vídeo, còmics, jocs...)

3. *Acabament*: després de finalitzar les activitats s'ha de fer un breu resum i valorar com ha anat la sessió.

Exemple de sessió de treball

Alfabetització emocional		Curs:	Sessió:	Durada:
Objectius	Què treballarem?	Com ho treballarem?		
		Inici	Desplegament	Acabament
-Aprendre a identificar sis emocions: Alegria Tristesa Enuig Sorpresa Por Vergonya	-l'expressió del rostre i l'expressió verbal de les sis emocions que treballarem. -relacionar les sensacions amb experiències i/o situacions concretes. -reconèixer les emocions en els altres	Activitat inicial -cada noi/a triarà una cara que estigui relacionada amb el seu estat d'ànim. -Cada noi/a justificarà a la resta de companys la cara seleccionada, tothom pot fer preguntes per aclarir qüestions	Activitat 1 -Necessitem fotografies i/o dibuixos que representin les emocions que treballarem. En primer lloc, preguntarem a l'alumnat què senten els personatges de les imatges. Es pot fer lliurement o mitjançant preguntes com: Aquesta persona està rient? I aquesta, està alegre o trista? Assenyalen una persona que estigui alegre.	Preguntes possibles per a l'avaluació de la sessió: -Sabeu distingir les expressions de les emocions que hem treballat? -És important l'expressió de la cara? -És important el to de veu? -Es poden amagar els sentiments? És bo o és dolent fer-ho?

			<p>Assenyaleu una persona que estigui sentint el mateix que aquesta. Assenyaleu una persona que estigui sentint una cosa diferent.</p> <p>Activitat 2 Haurem de repartir a cada alumne/a una targeta plastificada on hi haurà escrita una emoció. El professor/a haurà d'ensenyar una imatge i proposarà unes ordres:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mostreu les targetes que corresponen al sentiment de la persona que us ensenyo. -Mostreu les targetes que corresponen a sensacions diferents a la que us ensenyo. -Representeu l'emoció que us ha tocat en la targeta. 	
--	--	--	---	--

Nota: algunes de les activitats proposades es poden trobar en el material de primària realitzat per Manuel Segura i Margarita Arcas

A continuació es mostren possibles materials per a realitzar les activitats de la sessió.

3.2.2 Material necessari per a la sessió

3.3 Tercer d'ESO: Reconeixement del propi potencial intel.lectual

En aquest projecte per a 3r d'ESO es tracta de proposar un seguit d'activitats que estimulin a cada alumne/a, per tenir en compte el seu espectre intel.lectual i el seu estil d'aprenentatge.

3.3.1 Exemple de sessió de treball

Reconeixement del propi potencial		Curs:	Sessió:	Durada:
Objectius	Què treballarem?	Com ho treballarem?		
		Inici	Desplegament	Acabament
-L'alumne/a ha de ser capaç de reconèixer el seu espectre intel.lectual.	-La imatge de si mateix. -La imatge donada als altres.	Activitat inicial l'alumne/a ha de triar una de les imatges segons les seves preferències, i després justificar-la davant del grup.	Activitat 1 L'alumne/a ha de contestar unes preguntes que després haurà d'explicar als altres. La resta de companys participen aportant la seva opinió sobre el que ha dit cada persona: -Què és realment important per tu del que estàs fent actualment a l'institut? -Què t'agrada fer fora de l'institut? -Quina és la dificultat més important que has de superar actualment? Per què?	Per tal d'avaluar com ha anat la sessió hem de comentar amb l'alumnat qüestions com: -Coneixeu millor els vostres companys? -Correspon la imatge que teniu de vosaltres mateixos amb de la que tenen els vostres companys de vosaltres?

		<p>-Quin creus que és el model d'intel.ligència que millor et caracteritza?</p> <p>.....</p> <p>Activitat 2 (s'utilitza la mateixa metodologia que en l'activitat anterior) Contesta les qüestions:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Com et veus d'aquí a tres anys? -Com et veus d'aquí a sis anys? -Com et veus d'aquí a dotze anys? -Per què? 	
--	--	--	--

Nota: alguna de les activitats estan extretes del llibre de Manuel Güell i Josep Muñoz *Desconeix-te a tu mateix* d'Edicions 62

A continuació es mostren possibles materials per a realitzar les activitats de la sessió.

3.3.2 Material necessari per la sessió

3.4 Quart d'ESO: Reconeixement del perfil professional propi

En aquests projectes l'alumnat de 4t treballarà per orientar-se professionalment, ja sigui per estudis posteriors o per incorporar-se al món laboral. Aquesta tasca es complementa amb els Projectes Personals de Taller (PPT) explicats anteriorment ja que en aquests l'alumnat experimentarà, en diferents tallers, dins i fora del centre, diversos àmbits professionals. Aquí, concretament, es tracta que reconeguin el seu perfil professional i això els ajudi a decidir-se pel futur.

L'alumnat d'aquest centre, quan arriba a 4t, té un bagatge que li permet decidir "amb coneixement de causa" el seu futur professional. Des de primer d'ESO, en l'aula multi-accés, comença a investigar quin és el seu espectre intel·lectual i les seves capacitats. Al llarg de la seva escolarització aprèn a autoregular-se, a aprendre dels seus errors, a ser crític, a treballar en cooperació, a ser part activa en el seu aprenentatge. És en aquest punt, quan arriba a 4t d'ESO, que l'alumne/a ha de decidir el seu futur i ha de ser capaç de combinar el seu potencial intel·lectual amb les seves preferències per prendre aquesta decisió.

El treball que realitzaran en aquest franja horària és, sobretot, un treball de recerca, d'informació sobre les diferents opcions que s'ofereixen posteriorment a l'escolarització obligatòria: des de el món laboral fins als estudis postobligatoris i universitaris,

passant pels cicles formatius, els mòduls de formació ocupacional, etc.

A l'inici de curs i segons les preferències, l'alumnat de quart es divideix seguint els mateixos blocs dels **Projectes Personals de Taller (PPT)**:

Bloc 1	Bloc 2	Bloc 3
Món laboral	Cicles formatius	Universita †
-Dependent de comerç. -Fusteria. -Restauració. -Construcció. -Altres adequats a l'alumnat.	-Educació infantil. -Mecànica-automoció. -Informàtica. -Estètica i perruqueria -Altres adequats a l'alumnat.	-Lletres -Ciències -Tecnològiques -Artístiques -Altres adequats a l'alumnat.

Una vegada l'alumnat coneix els tres blocs d'opcions, l'acció es desenvolupa seguint les fases que segueixen:

a.L'alumnat respon a una enquesta de preferències laborals que l'ajudaran a triar l'opció.

b.Es reparteixen els/les alumnes entre els tres blocs.

c.Realitzen les tasques de recerca. La informació que l'alumnat aconseguixi ha de ser molt detallada: han d'anar a visitar universitats, centres de cicles formatius, llocs de treball, etc per tal d'aconseguir plans d'estudis, característiques de les

feines, horaris de treball, formació necessària,... També hauran d'elaborar enquestes per tal d'informar-se dels avantatges, inconvenients, riscos...de cada opció. Revisar les ofertes i les demandes segons el mercat laboral del moment és una altra recerca molt important que hauran de dur a terme.

d.Realitzaran trobades periòdiques, cada 15 dies, per tal de posar en comú l'estat de la recerca i les dades aconseguides.

e.Finalment, prepararan tot el material aconseguït per a realitzar una exposició al centre: **I tu que faràs?**
Aquesta mostra serà, en format reduït, com el Saló de l'Ensenyament que s'organitza a Barcelona anualment i que també haurien de visitar.

A més d'aquesta recerca cada alumne/a, conjuntament amb els seu tutor/a, elaborarà un informe personal, com a resum de tota la seva estada en el centre, explicant les darreres expectatives del seu futur immediat.

Per elaborar aquest informe l'alumnat ha de reunir totes les dades rellevants dels cursos anteriors (en el centre existirà un espai on s'aniran arxivant, de tots els alumnes, les proves, treballs, currículum,...que realitzin al llarg de tota l'ESO).

És bàsic incloure l'espectre intel.lectual resultat de la prova d'inici de primer d'ESO, els resultats de l'aula multi-accés, els Projectes Personals realitzats en la seva escolarització en el centre, i d'altres dades que puguin ser importants per a justificar la seva decisió i per veure el procés que ha seguit en els quatre anys d'escolarització.

Després haurà de definir-se: Com sóc? Què m'agrada? i, per últim, haurà de respondre a la qüestió bàsica d'aquest projecte: **Quin és el meu futur professional? Per què?**

3.4.1 Exemple de sessió de treball

Reconeixement del propi perfil professional		Curs:	Sessió:	Durada:
Objectius	Què treballarem?	Com ho treballarem?		
-L'alumne ha de ser capaç de posar en comú les dades de la seva recerca	-L'exposició correcta de les dades.	Inici	Desplegament	Acabament
		-Entre tots es proposa un índex per a l'exposició de la recerca: Per exemple: a-Secció. Bloc investigat b- Informació tècnica: Formació necessària, temps de formació, possibles branques i/o especialitats, llocs on es realitzen.	-Cada alumne segueix l'índex pactat i exposa les troballes.	Es planifiquen les accions per la continuació de la recerca (informacions pendents, enquestes, visites, etc).

**4. Annex 4:
Coneixement
Interpersonal: CR**

4.1 Planificació general

Recordem quins eren els objectius i els continguts d'aquest projecte de coneixement intrapersonal

Objectius de les tardes de CR	
	Habilitats cognitives
	<ul style="list-style-type: none">-Ser capaç de parlar amb un mateix "diàleg intern".-Ser capaç de saber llegir i interpretar els indicadors socials.-Ser capaç de dividir en fases el procés de presa de decisions i de resoldre problemes.-Ser capaç de comprendre el punt de vista dels altres.-Ser capaç de comprendre les normes de conducta.-Ser capaç de mantenir una actitud positiva davant la vida.-Ser capaç de tenir consciència d'un mateix.
	Habilitats de conducta
	<ul style="list-style-type: none">-Ser capaç de comunicar-se mitjançant el contacte no verbal: visualment, amb l'expressió facial, amb el to de veu i el gest.-Ser capaç d'enviar missatges clars, de respondre de manera eficaç a la crítica, de resistir-se a les influències negatives, d'escoltar els

altres i de participar en grups positius de companys.

		Coneixement interpersonal
1rESO		Mètode de resolució de conflictes SOCS
2nESO		Programa de Competència Social 1r cicle Manuel Segura i Margarita Arcas
3rESO		Programa de Competència Social 2n cicle Manuel Segura i Margarita Arcas
4+ESO		Adequació del programa anterior proposant casos concrets relacionats amb el món laboral

En aquest annex es presenten amb més profunditat els continguts que es poden treballar en aquestes tardes de coneixement interpersonal de primer i quart d'ESO. Els continguts i activitats dels programes de segon i tercer ja es troben explicitats en les publicacions del Departament d'Ensenyament citades de Manuel Segura i Margarita Arcas.

4.2 Primer d'ESO. Mètode SOCS

Realitzar una feina de prevenció és bàsica per a la resolució de conflictes i tota l'estructura, tant curricular com organitzativa, d'aquest centre proposat està enfocada cap a aquest treball preventiu (treball en equip cooperatiu, coneixement dels propis potencials, participació activa, autoregulació...). No obstant, aquesta cultura de treballar el conflicte no s'aconsegueix d'un dia per l'altre, per això és imprescindible donar eines a l'alumnat que arriba nou al centre per resoldre els conflictes existents, per a tancar el buit inicial. Per tant, el mètode proposat per a 1r d'ESO és un programa terapèutic que al mateix temps suposa una introducció als programes que treballaran en els nivells posteriors.

4.2.1 Explicació del mètode

Aquest mètode s'aplica a partir de plantejar problemes reals o imaginaris que siguin versemblants.

A l'inici pot treballar-se amb aquest mètode per donar a conèixer a l'alumnat el Reglament de Règim Interior.

El nom del mètode respon a les inicials de les fases que s'han de seguir per a resoldre un conflicte:

S: Situació: en aquest primer estadi s'ha de definir bé el problema. Cal demanar la informació que sigui necessària. Si l'alumnat no demanés aquesta informació se'ls ha de fer veure quins són els factors rellevants que han oblidat.

O: Opcions: una vegada han definit el problema es tracta que busquin totes les alternatives possibles. És important remarcar que quantes més alternatives trobin millor, encara que algunes

semblin absurdes. El pensament no linial, el creatiu, és fonamental en la resolució de conflictes.

C: Conseqüències: per tal d'avaluar quina és l'opció més correcta és necessari pensar en les conseqüències de cadascuna de les alternatives de la fase anterior.

S: Simulació: en aquesta darrera fase s'ha de fer un *role play* de l'opció més justa segons les conseqüències de la fase anterior.

Cal insistir molt que, en qualsevol solució que es proposi, convé la **negociació**, fent un canvi de rols sempre que sigui possible.

4.2.2 Exemple de sessió de treball

Mètode SOCS		Curs:	Sessió:	Durada: aquesta activitat pot durar de dues a tres sessions d'1 hora cadascuna.
Objectius	Què treballarem?	Com ho treballarem?		
-Conèixer la normativa del centre. -Conèixer el mètode SOCS de resolució de conflictes.	-A partir de casos concrets treballarem la normativa del centre. -La implicació de l'alumnat en el RRI.	Inici	Desplegament	Acabament
		-Explicació del mètode SOCS. -Explicació del RRI: utilitat. -organitzar grups de treball (3 o 4 persones)	-Presentació dels casos a resoldre. -Disposaran com a bibliografia d'un dossier on s'explicaran els diferents càrrecs del professorat i els drets i deures dels alumnes.	-Han de respondre a la qüestió: què has après? Es realitzarà un debat.

4.2.3 Material necessari

- Transparència presentant el mètode
- Casos a treballar amb l'alumnat.
- Dossier-recull dels drets i deures dels alumnes RRI

Casos a treballar amb l'alumnat

Normativa de funcionament de l'institut

Per tal que coneguis i participis, activament, en la normativa del Centre et proposem que donis solució als diferents casos *hipotètics* que a continuació exposem (per poder-los resoldre pots utilitzar el document que adjuntem al teu grup de treball)

Cas n.1:

En Joan és delegat de 1rB. L'elecció de delegats es va fer a començament de curs i encara no es coneixien prou bé els alumnes del grup-classe.

Semblava una bona elecció però, actualment, els companys observen que en Joan no aconsegueix amb els seus deures del càrrec: no assisteix a les reunions convocades, no informa dels acords quan hi assisteix, no es responsabilitza de la neteja i ordre de la classe, etc.

La resta del grup-classe no està gens contenta. Poden fer alguna cosa? poden destituir-lo del seu càrrec?com?

Cas n.2:

Hi ha un grup d'alumnes als qui agrada molt patinar sobre rodes i desitgen practicar aquest esport en hores extra-escolars. En el seu institut tenen una pista que aniria molt bé per practicar. A qui s'haurien de dirigir per demanar permís?

Cas n.3

A la Maria no li agrada participar en les activitats que el centre realitza fora de les instal.lacions (visites a museus, a llocs d'interès, excursions d'investigació,...)

Sistemàticament troba excuses per no anar-hi i els seus pares no hi insisteixen.

Quan els seus professors/es li recorden que hi ha d'assistir, ella respon que no falta mai a cap classe i que total, per no anar a una sortida no passa res, no pot ser obligatori anar d'excursió.

Creus que té raó? hi ha alguna norma que faci referència al tema? Si no hi és, hi hauria de ser?.

Cas n.4

L'Imma arriba tard constantment a les classes. Malgrat les nombroses advertències per part del professorat, continua amb la seva actitud. S'ha de penalitzar? Quin seria el procés de penalització?

Cas n.5

Al Miquel no li agrada la classe de plàstica hi ha decidit *passar d'ella*. Quan toca el segon timbre i li toca aquesta matèria marxa,

"fa campana". Què li passarà amb aquesta assignatura? què es podria fer per solucionar aquest conflicte?

Cas n.6

L'Anna és una alumna despistada i per què no dir-ho, no gaire neta. Quan estripa un paper el llença a terra, a vegades, quan s'avorreix, va fent guixots sobre la taula. Està clar que no és una actitud correcta. Què podem fer?

Cas n.7

El professor Ricard és tutor de 1rA. Avui a l'hora del pati dos alumnes d'un altre grup de tutoria s'han discutit exaltadament i, durant la discussió, un ha donat una empenta a l'altre i han trencat un vidre. Evidentment, s'han causat desperfectes en el Centre. Quina actuació portarà a terme en Ricard que ha presenciada tota l'escena? Quina *compensació-reparació* han de realitzar aquests alumnes per arreglar la situació?

4.3 Quart d'ESO. Programa de competència social aplicat al món laboral

La incorporació al món laboral suposa trobar-se definitivament en el món dels adults. Aquest fet comporta noves situacions i nous reptes i hem de preparar l'alumnat per aquesta nova etapa de la seva vida.

Per això és necessari treballar i parlar de situacions que es poden trobar en aquest futur.

El Programa de Competència Social de Manuel Segura i Margarita Arcas es basa en tres aspectes: el desenvolupament cognitiu, el creixement moral i les habilitats socials. La proposta de treball d'aquestes tardes de CR per a quart es basen en aplicar els tres aspectes a situacions que es poden trobar en el futur.

Les situacions es presenten com a casos a resoldre.

Aquests casos han de permetre aplicar i desenvolupar els cinc pensaments necessaris per al desenvolupament cognitiu: causal, alternatiu, conseqüencial, perspectiva i mitjans-fi. Al mateix temps han de proposar, de manera implícita, dilemes morals i, per últim, han de requerir certes habilitats socials.

En aquest annex es citen uns quants exemples de situacions i es descriu un cas concret per a treballar.

Exemples de situacions per escriure casos

a. Manca de puntualitat en el treball.

Una persona ha estat avisada successivament per arribar tard a la feina. Aquest cas es pot enfocar tant des del punt de vista del treballador, com de l'encarregat de personal de l'empresa.

b. Fòbia als "jefes".

Una persona no admet que li donin ordres, ni la crítica dels superiors. Aquest cas es pot enfocar des del punt de vista del treballador i/o del cap de l'empresa.

c. Masclisme.

Desgraciadament encara hi ha masclisme en el món laboral. Es pot plantejar el cas d'una dona que es acomiadada per estar embarassada.

d. "Jefe jeta".

Hi ha caps que abusen dels seus treballador (horaris, sous, condicions de treball, contractes,...)

e. "Cap que obliga a fer una cosa al treballador que va en contra dels principis d'aquest".

La necessitat de treballar a vegades obliga a fer coses que estan en contra dels propis principis: abusos, concepcions religioses, ecològiques, etc.

f. "Tu fas la feina i ell/a es posa la medalla".

Aquest tipus de situacions es produeixen. La rivalitat, la manca de creativitat pròpia o altres qüestions poden ser la causa de molts plagis d'idees.

Cas concret per a treballar

En Joan, la Maria i en Pere treballen junts en una empresa. Es dediquen al disseny industrial i són especialistes en el disseny de mobiliari.

Havien de dissenyar una col·lecció de mobiliari original i de baix cost, tant pel fabricant com pel consumidor.

Estaven reunits pensant en la nova col·lecció, quan la Maria va proposar una idea: construir mobles de cartró ondulat.

Els seus companys van decidir que era una idea genial i per tant havien de dissenyar la proposta del projecte per presentar-la als seus caps.

Abans de començar les vacances d'estiu vencia el termini per presentar el projecte i faltaven pocs dies. En Pere, al·legant que ja tenia els bitllets per anar a Cuba, va marxar de viatge i es van quedar la Maria i en Joan per a redactar la proposta. Així ho van fer i la van presentar dins del termini fixat.

Al setembre es confeccionaren els mobles i va ser tot un èxit, fins i tot l'empresa va rebre un premi FAD de disseny. En Joan i en Pere, segurament a causa del seu caràcter, anaven agafant protagonisme i, poc a poc, la Maria quedava relegada a un segon terme. Sempre eren ells els qui presentaven la col·lecció en les fires de mostres i les empreses interessades en el mobiliari dissenyat es posaven en contacte amb en Joan i en Pere. La Maria semblava no existir.

**-Hi ha algun problema
en aquesta situació?**

Qui o quines persones

el tenen?

-Quantes alternatives
tenen per a resoldre el
conflicte?

-Quines conseqüències
tindria cada
alternativa?